

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 15 d. BROJ 420

RAT RANČERIMA

G. F. Unger:

RAT RANČERIMA

LASO 420

G. F. Unger: **RAT RANČERIMA**
Naslov originala: **BESIEGER DER STARKEN**
Recencija: Mladen Stary, književnik
Copyright: Bastei Verlag, Bergisch Gladbach
Prijevod: D. Živković
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Urednik: **Marcel Čukli**

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a »Vjesnik« n. sol. o. – OOOR Informativno-revijalna izdanja n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, Redakcija »Romani i stripovi« – Glavni i odgovorni urednik: Borivoj Jurković – Adresa uredništva: »Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost »Vjesnik« n. sol. o. – OOOR Novinska rotacija n. sub. o. i OOOR TM n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) »Vjesnikova« Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 390 d ili 351 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 %. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00 – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US\$ 15,00 – Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za »Laso«). Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

LASO broj 420 izlazi: 30. 10. 1981.

I

Jim Fletsher zadovoljno je gledao kako njegova dva pratioca Indijanca odjevena poput kauboj, tjeraju konje iz kanjona. Bilo je tu više od stotinu prekrasnih životinja, već napola ukroćenih i naviklih na sedlo i jahača. Jim se zadovoljno smješкао ispod crvene brade stare nekoliko mjeseci. Zatim pogleda prema plavom sunčanom nebu.

Trinaest mjeseci proveo je u divljini, lovio i teško radio da bi konje privikao na jahače. Duga zima koju je proveo u kanjonu odsječen od svijeta, u neprestanoj borbi s bezbrojnim teškoćama, bila je cijena za ove prekrasne konje.

Danas će ih prodati velikom uzgajivaču stoke Abeu McIntireu. Kako su to bile dragocjene životinje, uglavnom kobile za rasplod, vjerojatno će postići trideset dolara po grlu. To bi značilo više od tri tisuće dolara, a toliko nije mogao uštedjeti ni najbolji kauboj u deset godina.

Jim Fletsher mahne svojim

pratiocima i odjaše do potoka. Tu sjaše, svuče se, uzme posljednji komadić sapuna i skoči u vodu. Zatim se obrije nožem ostrim poput britve.

Kad je napokon obukao svoju najbolju košulju, doimao se kao pravi mladi kauboj, što je u stvari i bio. Prije nekoliko dana navršio je dvadeset i šest godina. Kada je obrijao bradu, lice mu je bilo mnogo svjetlije od nosa i čela. Bilo mu je neobično što nema više brade i neprestano je rukom gladio obrijan obraz.

Bio je visok, dobro građen, širokih ramena. Iako mršav, bio je mišićav i snažan. Crvena kosa mu je dosezala sve do okovratnika košulje. Sivih očiju, kratka nosa i prilično velikih usta nije bio baš ljepotan ali se doimao kao muškarac i bio simpatičan.

Jim Fletsher se spretno vine u sedlo i odjaše za svojim pomoćnicima i kojima.

Nepuni sat kasnije dotjerao je konje na ranč Star. Nekoliko

kauboja pomoglo mu je da ih utjera u veliki koral.

Jim Fletsher poznavao je sve kauboje i nije se ljutio što su, u dokolici, čekajući rančera zbijali šale zbog njegove duge kose i svijetlijih obraza. Zapali cigaretu i reče:

— Samo se vi rugajte! Ja to rado podnosim, jer sada sam deset godina ispred vas. Iznenadit ćete se kako ću brzo podići ranč za dvije-tri godine. A onda, ako se nekome od vas ne bude više sviđalo kod Abea McIntira, moći ću ga namjestiti kod sebe.

Neki su se nasmijali a Cimarón i Curly potapšu ga po ramenu.

— Evo, dolaze Abe McIntire i Bill Johns — reče netko.

Jim se okrene. Gospodar velikog ranča Star i njegov predradnik Bill Johns približavali su se dugim koracima uz zveket mamuza. Obojica bijahu visoki stasiti muškarci, pravi stočari, u trošnim jahaćim odijelima i s revolverima u koricama uz bokove. Bili su prvi koji su došli u Wyoming.

Pozdravili su Jima Fletshera a zatim se naslonili na gornju prečku korala, gledajući konje. Promatrali su ih vrlo pažljivo, a njihovu oštrom pogledu ništa nije moglo promaći.

Zatim se Abe McIntire obrati Jimu Fletsheru:

— Jime, to je dobro obavljen posao. Vidim samo prvoklasne konje. To su upravo onakve kobile kakve sam želio za rasplod. Dotjerao si mi baš ono što sam tražio. Sve ću ih uzeti. Platit ću ti ih po trideset i pet dolara. Prihvaćaš li?

Pruži Jimu ruku u znak po-

godbe. Tom rukom jednako se dobro služio uzdama, lasom i revolverom.

Jim Fletsher prihvati i oni se rukuju.

— Pođi sada sa mnom u moj ured, mladiću — reče Abe McIntire.

Prije no što je Jim pošao za njim, izmijeni dugi pogled s predradnikom Billom Johnsom. Jimov pogled bio je pobjedonosan.

Naprotiv, Billov je bio bezizražajan i on reče:

— Mnogo novca, Jime, vrlo mnogo novca za jednog kauboja! Ali ipak ne toliko koliko misliš. Moraš ga svake godine udesetorostručiti, da bi ti možda uspjelo ono o čemu sanjaš. Ali ovako... — on se nasmije s omalovažavanjem. — Kakva je razlika između kauboja i rančera sa tri krave? Znaš, Jime, kauboj je uvijek sit i ima svakog mjeseca novac u džepu, a to je već razlika.

Jim Fletsher ne odgovori ništa. Mirno pogleda predradnika i uputi se za rančerom.

Dok je koračao prema kući, ugleda napokon ono za čim je čeznuo svih ovih dugih mjeseci u lovu na divlje konje, o čemu je sanjao i zbog čega je želio sve ovo postići.

Na velikoj verandi kuće pojavila se djevojka.

Jim Fletsher stupi na stepenice i skine šešir. Daž mu se zastavio kad je pogledao u zeleno-plave oči Liz McIntire i njen topao smiješak. Opazio je njenu radost i osjetio uzbuđenje pri ponovnom susretu. Osjetio je da je između nje i njega još sve onako kao što je bilo prije više

od godinu dana kada je otišao u lov na konje.

— Liz — jedva izgovori — Liz, slažeš li se da odmah sada tvog oca zamolim za tvoju ruku? Sada više nisam siromašan kau-boj, sada sam već netko! I ja ću moći više od...

— Jime, dodi u ured! — začu McIntireov glas s kraja verande.

Jim Fletsher se ne pomakne. Gledao je Lizu i sa strepnjom očekivao njen odgovor. Ona smeteno promrmlja:

— O, Jime, više od godinu dana sam čekala ovaj dan. Da, pokušaj zamoliti oca za moju ruku! Možda ćemo imati sreće. U protivnom, morat ćeš pričekati dok ne postanem punoljetna.

On se uputi u ured njena oca, ne pokušavajući da je poljubi. Znao je da mnoge oči promatraju djevojku, a oni su dosad krili ljubav. Stoga samo tiho reče:

— Hvala ti, Liz, draga moja — još nije uopće bio svjestan svoje sreće.

Jim prođe verandom praćen Lizinim pogledom i uđe u ured rančera.

— Ovdje je novac — reče rančer i nešto napiše na komadiću papira.

— Potpiši ovo, Jime, to je dokaz da su konji moji, a da si ti dobio gomilu novca.

Jim šutke potpiše. Zatim prebroji novac i kimne.

— Sada je to gotovo — reče Jim ali je cijelo vrijeme osjećao kako ga rančer sumnjičavo gleda.

— Hoćeš li ponovo k meni u službu? — upita ga McIntire. — Nudim ti bolji posao nego do sada. Možeš pod mojim nadzo-

rom preuzeti uzgoj konja, također možeš zadržati oba Indijanca a dat ću ti još i tri pomoćnika. Postavit ću te za trećeg predradnika. Uz mene bit ćeš četvrti čovjek na ranču. Zar to nije dobra ponuda? Plaćat ću ti sto pedeset dolara mjesečno. Dobit ćeš kao John i Longhorn posebnu sobu izvan skupne spavaonica. Odluči se, Jime.

Izrekao je to nekako nestrpljivo i nasrtljivo. Inače nije mnogo razgovarao sa svojim potčinjenima, a sada je mislio da je ionako i suviše rekao.

Jim Fletsher brižno spremi novac. Zatim reče smiješeći se:

— Drago mi je, gospodine, da me toliko cijenite. Ali želio bih početi s nekim malim rančem. Svaki veliki rančer tako je počeo, zar ne? I ja ću. Htio bih se i oženiti. Ženu sam našao i o svemu smo se dogovorili. Bit će mi vjerna pratilja kroz život. Od banke ću dobiti kredit u visini gotovine koju imam, a to će biti sedam tisuća dolara. Nije baš ni loše za početak. Znam da ste vi počeli s manje novca kada ste se vratili iz rata u Teksasu, a sada ste najveći rančer u okrugu. I ja to želim postići.

Jim opazi kako se stari prósijedi stočar smješka.

— Želim ti mnogo sreće — reče zatim Abe McIntire. — Mnogo sreće, momče! Možda ti uspije, a možda i ne. Rado bih te zadržao u službi kao predradnika, ali te shvaćam. I ja sam bio takav. Dakle...

Ne dovrši rečenicu, samo mahne rukom u znak da je razgovor završen. Ali Jim Fletsher nije još želio otići. Stoga reče: — Ima još nešto, gospodine, o čemu bih rado s vama porazgova-

rao. Riječ je, naime, o Elizabeth, mislim Liz, vašoj kćerki, gospodine!

Abe McIntire hladno ga pogleda a njegove guste obrve se podignu.

— O čemu to pričaš, momče?

Jim Fletsher koji je bio malo nesiguran, pokuša se sabrati. Bio je siguran da ovaj kralj stočara ne može dobiti boljeg zeta od njega. Zbog toga odlučno reče:

— Gospodine, molim vas za ruku vaše kćeri. Liz i ja se volimo. Do sada smo to tajili jer sam htio dokazati da sam nešto više nego prosječan momak. Upravo sam zatražio Lizin priistanak. Molim vas da mi date vašu kćerku za ženu. Mi se volimo i uspjeh ćemo.

Abe McIntire ga je mirno saslušao, ali njegov izraz lica nije bio nimalo ljubazan. Odgovori mirno ali hladno:

— Kauboju, ti želiš moju kćer, moju Liz, kćerku Abrahama McIntira.

Zatim ustane, zaobiđe pisaći stol i stane pred Jima Fletshera, čvrsto ga gledajući u oči.

— Liz bi trebala živjeti s tobom u nekoj jadnoj kolibici? Ona da bude žena farmera, da radi i rađa djecu? Moja kćerka? Kauboju, čini se da si poludio. Liz dobiva sada od mene veći džeparac nego što ćeš ti zaradivati u toku cijele godine za uzdržavanje svoje obitelji. Njeno školovanje u najboljim internatima stajalo me čitav imetak. A što bi sa skupocjenim klavirom koji sam za nju naručio iz Evrope, hahaha? To su opet mušice djevojke koju je otac i suviše razmazio. Liz je bogata i

naobražena. A koliko dugo si ti pohadao školu, kauboju?

— Šest godina — promrmlja Jim Fletsher. Bio je bijesan. — Gospodine, mi se volimo! Vi nas ne možete spriječiti. Pričekat ćemo dok Liz ne postane punoljetna. Ona ne želi biti samo luksuzan i dobro čuvani predmet. Da, bila je vaša zamisao naćiniti od nje veliku damu. Ali Liz to ne želi, ona želi živjeti, stvarno živjeti, razumijete li? Ona želi biti žena muškarca koji teško radi. Mi smo često o tome razgovarali. Volimo se. Što imate protiv mene, gospodine?

Abe McIntire ga zaobiđe, promatrajući ga poput konja. — Možda ćeš za deset, dvadeset godina postati ovako moćan kao ja. Možda! Ali ne mogu tako dugo čekati dok ti ne budeš mogao pružiti Liz sve ono na što je ona navikla. Želim za nju čovjeka koji je već nešto postigao u životu, koji je već sada bogat i moćan i kojem neće biti stalo do toga što će jednom Liz naslijediti sve moje bogatstvo. Mladiću, Liz će jednog dana biti milijunašica. A njen muž će joj morati pomagati u upravljanju. To mora biti bogat čovjek kojem neće zavrtjeti glavom njen novac. Osim toga, nije jednostavno upravljati tako velikim imanjem. Za to treba mnogo više nego razum jednog kauboja koji želi postati rančerom. Za to treba... ah, i suviše pričam! Ti Liz ne možeš dobiti, Jime! Ne volim kada mi se prijeti. Tvoju izjavu da ćete se vjenčati kada Liz postane punoljetna, smatram prijetnjom!

Rekao je to grubo i vratio se za pisaći stol.

— Odmah ćeš napustiti ovu zemlju, Jime Fletsheru! Odjahat ćeš vrlo daleko u kojem god pravcu želiš, a putem se smiješ odmarati samo onoliko koliko je potrebno. Ne vraćaj se više nikada ovamo. To je moja zapovijed, mladiću!

Posljednje riječi zvučale su prijeteći i hladno.

Jim je dobro znao da je Abe krut i nemilosrdan prema svojim neprijateljima. Znao je da Abe neće odustati, ako mu se suprotstavi. Za trenutak ga obuze malodušnost, ali se brzo sabere i postane ponovo divlji i ponosni kauboju.

— Gospodine, zar ste vi bog? Zar mi možete zabraniti da živim u slobodnoj zemlji! Ostat ću u ovom kraju dok god to želim. U međuvremenu, radit ću sve dok ne steknem imetak. Pričekat ću dok Liz postane punoljetna. Izgubit ćemo nešto više od godine dana, ali i to ćemo prebroditi. A kada dode taj dan, nećete nas moći spriječiti, McIntire!

McIntire ne odgovori više ništa. Samo je šutke sjedio za pisaćim stolom, hladno i neprijateljski promatrajući Jima.

Jim se okrene i iziđe.

Napolju je naslonjen na verandu stajao naki čovjek. Čuo je svaku riječ izgovorenu u uredu, jer su vrata bila otvorena.

Taj je čovjek bio oko osam godina stariji od Jima Fletshera. Bio je drugi rančer po veličini u tom kraju. Njegov ranč je bio udaljen oko stotinjak kilometara. Zvao se Simson Oregon. On se grubo obrati Jimu:

— Ako želiš ostati u ovom kraju, kauboju, tada ću te tako dugo tući dok ne poželiš da se

što brže udaljiš odavde. Kuda bismo stigli kad bi svaki jahač uobrazio da može postati velik. U ovoj zemlji postoji red. Nosi se, kauboju, nosi se, Liz nije za tebe! Ne smiješ njene mušice tako ozbiljno shvatiti. Djevojka, kojoj se svaka želja ispuni, ponekad se i dosađuje a tada može i nešto nepromišljeno učiniti.

Zlobno se smješкао, a zatim okrene svoja široka leđa Jimu i uputi se u kuću.

Jim krene prema drugom kraju verande. Liz mu je dolazila u susret. Njene su oči odavale znatiželju, bila je uzbuđena i crvena lica.

— Da, znam, bilo je sigurno strašno. Ti si sasvim blijed. Je li te moj otac odbio?

Ona mu pride bliže i stavi glavu na njegovo rame. Nježno ga je gledala i činila se vrlo slabom, ali on je znao da je snažna i izdržljiva.

— Tvoj je otac protiv mene — reče Jim. — Rekao je da moram otići odavde, inače će me kazniti. Ali ja ostajem ovdje. Ne plašim se, Liz, ako si ti uz mene. Mogu još ovu godinu pričekati! Oh, mogao bih čekati još deset godina! Obećaj da ćeš poći za mene kad postaneš punoljetna!

Ona potvrdi. Zatim se podigne na prste i poljubi ga. Bio je to prvi poljubac pred svjedocima.

— Čekaj me — reče ona. — Sljedeće godine bit ću punoljetna i tada ću se moći udati za onoga koga želim.

Poljubi ga još jednom, zagrlji oko vrata i privije se uz nje.

Jim je bio iznenađen i ukočen

jer se nije nadao takvu otvorenu priznanju. Obuzme ga osjećaj sreće i uzvрати joj poljubac. Na trenutak je zaboravio da ih gledaju sa svih strana. Čak je kuhar izišao iz kuhinje da ih vidi kako se ljube.

Kada su se razdvojili, začu se oštar glas Abea McIntirea:

— Mladiću, ako ne napustiš ranč za deset sekunda naredit ću da te bičuju! Liz! Uđi u kuću!

— On bi me najradije zatvorio u staklenik — reče djevojka Jimu. — Ali ja ću mu pobjeći, kunem ti se!

Nakon tih riječi pođe u kuću.

Jim Fletsher pogleda još jednom Abea McIntirea koji je stajao sa Simsonom Oregonom. Najednom shvati da je Simson čovjek kojeg McIntire želi za svog zeta.

Jim se okrene i pođe. Između staja čekalo ga je nekoliko kauboj.

— Vjerojatno si sasvim poludio, crveni Jime — reče mu Cimarrom. — Ja bih na tvom mjestu vrlo brzo napustio ovaj kraj. Ona mala slatka vještica Liz opet je nešto izmislila. Ljubi te pred svima i prkosi ocu i Simsonu Oregonu.

Nije više ništa stigao reći jer ga je Jim snažno udario u bradu pa je pao natraške na zemlju. U prvi mah se činilo kao da će i ostali kauboji napasti Jima. Ali predradnik Bill Johns pravovremeno se pojavi i oštro poviče:

— Cimarrom je to zaslužio jer suviše brblja! Nitko od vas nema pravo gospodicu McIntire nazvati slatkom vješticom. Samo naprijed Fletsheru, nestani!

Ti si zaista prava budala! Nestani prije no što dobijem zapovijed da ti polomim noge.

Jim Fletsher prođe pokraj njega i bivših drugova. Vine se u sedlo i odjaše.

II

Do grada je bilo trideset kilometara. Brzo je jahao i stigao prije nego što je zašlo sunce. Konji su bili vrlo iscrpljeni. Jim se obrati dvojici Indijanaca i reče:

— Podite sa mnom u prodavaonicu. Opremit ću vas kako sam vam obećao.

Oba Indijanca bijahu ozbiljnih lica. Jedan od njih mu reče:

— Gospodine Fletsheru, podite s nama u Utah, jer se vraćamo kući. U Utahu ima također divljih konja, dobrih i prekrasnih. Mi ćemo rado ponovo poći s vama u lov na konje!

— Ne, žao mi je. Sada ću raditi nešto — odgovori on kratko i uputi se u prodavaonicu.

...

Jim je promatrao kako oba Indijanca toware svoje konje. Na putu kući ništa im neće uzmanjkati. Imali su i nešto novaca.

Oprostili su se s njim i nestali među kućama prema izlazu iz grada u noć.

Jim Fletsher se uputi u restoran. Sjedio je i čekao. Bilo je prilično kasno, ali bio je siguran da će još nešto dobiti za jelo, kao i putujući trgovac koji je sjedio u kutu i ušao malo prije njega.

— Halo, Saly — glasno poviče Jim. — Zar želite da umrem od gladi?

Djevojka se oklijevajući približi.

— Žao mi je, Jime. Gazda mi je naredio da vas ne smijem poslužiti. Došao je jahač s ranča Star i uskoro se zatim počelo pričati naokolo da vas je Abe McIntire protjerao odavde. U gradu su odmah svi shvatili što to znači. Ovdje u Two Danceu nećete dobiti ništa. Ovaj grad se pokorava nalogima gospodara ranča Star. Žao mi je, ali moram slušati što mi gazda...

— U redu, Sally — prekine je Jim i izide.

Stajao je neko vrijeme na pločniku i slušao noćne šumove. Mrzio je ovaj grad ali istovremeno je i suosjećao s njime. Opazio je da je danas neuobičajeno tiho za ovo doba večeri. Iako su prodavaonice bile još otvorene, nije vidio prolaznika.

Upravo je ulazila poštanska kočija iz Laramieja i zaustavila se ispred hotela.

Neki doseljenik ili farmer upravo je izlazio iz prodavaonice, zapravo vlasnik ga je izbacio. Jim je čuo kako glasno jadicuje:

— Ali ja mogu sve to uredno platiti! Nisam prosjak! Zar ovo nije prodavaonica u kojoj se kupuje roba? Dakle, morate prodati svakome tko ima novca. Zašto, do đavola...

Njegov ogorčeni glas utihne, očito je shvatio da nema smisla da i dalje protestira.

Nisam ja ovdje jedini prognanik, pomisli Jim Fletsher. Dakle, ni doseljenici ni farmeri ne dobivaju ništa u ovome gradu koji je ovisan o stočarima.

Vidio je kako se farmer popeo na kola i odvezao. Umoran

i gladan uputi se preko ulice do svog konja. Kada je već sjedio u sedlu još jednom pogleda prema salunu. Osjećao je potrebu za gutljajem oštrog pića. Bio je bijesan i ogorčen, osjećao je da bi mogao zametnuti tuču i da bi mu to moglo pružiti olakšanje.

Lecnuo se kad je ugledao čovjeka koji je izlazio iz saluna, visoka, mišićava muškarca koji je pušio debelu cigaru. Odmah ga je prepoznao. Bio je to Simson Oregon, koji je također došao u grad.

Simson pogleda prema Jimu, a on to osjeti kao prijetnju ili izazov. U njemu je tinjao bijes i jedva ga je obuzdavao. Uto začu s pločnika miran glas šerifa:

— Jime, nemoj učiniti neku glupost! Znam što se dogodilo i kako se sada osjećaš. No dobro, Jime! Kreni konačno! Neću se zbog tebe svadati sa dva najveća rančera u ovom kraju.

Jim malo okrene konja i pogleda u šerifa koji je bio naslonjen na ogradu pločnika.

— Ponašaj se kao kukavica ili plaćenik, šerife. A nekada si bio pošten, Osborne!

Podbode konja i odjaši iz grada. Ubrzo dostigne farmera na kolima, zauzda konja i približi se kolima. Farmer zaustvi kola i mrzovoljno ga upita:

— Što želiš od mene, kauboj?

Jim Fletsher shvati da je farmer zabrinut. Nije mogao ništa kupiti. Sada je zacijelo mislio da je on jedan od revolveraša moćnih stočara.

— Zovem se Fletsher, Jim Fletsher. Pao sam u nemilost Abea McIntire. Moram napustiti ovaj kraj. Dakle, prijatelju, vi-

dio sam da vam u gradu nisu htjeli ništa prodati iako ste imali novaca. Što to znači? Je li ta zabrana za sve farmere ili samo za vas? Rado bih to znao.

Farmer je nekoliko trenutaka nepomično sjedio, a zatim uzdahne i reče:

— Već od samog početka bilo je teško u ovom kraju. Od samog početka veliki stočari potiskivali su nas i neprestano su sprečavali da se širimo. Prošle jeseni uništili su mnoge usjeve i polja. Mom susjedu spalili su sav kukuruz. A sada su stočari smislili nešto drugo. Zabranili su svima u gradu da nam bilo šta prodaju. Čak ni liječnik nam ne dolazi kada ga pozovemo. Moćni su nas prokleli! Ni u jednom stočarskom gradu ne možemo ništa nabaviti! A prvi veći grad je Laramie, ali je udaljen oko pet stotina kilometara. To je više od šest dana puta i isto toliko natrag. Tko podje u Laramie, potrebno mu je dva tjedna da se vrati. Tom Pilkington je nedavno pokušao. Mi smo se dotle brinuli o njegovim poljima i farmi. A on nam je za to htio donijeti hranu i najnužnije potrepštine za život, onoliko koliko mu je stalo na kola. Kada je već bio samo pola dana puta udaljen od svoje farme, razbojnici su ga napali. Gadno su ga isprebijali, prevrnuli mu kola, prolili sav petrolej koji nam je bio potreban za svjetiljke i onda sve zapalili. Izgorio je tovar vrijedan više od šest stotina dolara.

On ušuti i ponovo ogorčeno nastavi.

— Moćni žele da umremo od gladi. Uskraćuju nam svaku mogućnost opskrbe.

— Zovem se John Angus — nastavi farmer — Kasno sam pošao u Two Dance, jer sam se nadao da će mi, kad se smrači, prodavač ipak prodati bar najpotrebnije stvari. Moja sestra očekuje dijete i mnogo toga nam je potrebno. Znaite već kako je to, zar ne? Ja ne znam kako će to biti dalje. Ponekad pomislim da bi bilo najbolje da odem nekuda sa svojom obitelji. Ali tada se sjetim da posvuda ima velikih i moćnih stočara, koji svoje pašnjake čuvaju od doseljenika i žele ih otjerati na najsuroviji način. Trebalo bi izdržati i boriti se do kraja. Mislim da ćemo to i učiniti. U proljeće smo poslali peticiju guverneru. On je upravo bio kod predsjednika u Washingtonu, pa smo je predali njegovu službeniku. Obećao nam je da će sve poduzeti kako bi nas zaštitio. Ali do sada se nije ništa izmijenilo, baš ništa! Sve je isto kao i prije. Vjerovatno ćemo se morati sami boriti. A tada će to biti gadan rat. Tako je to, mladiću! Ti sigurno nisi oдавде?

— Bio sam više od godinu dana u brdima u lovu na divlje konje — odgovori mu Jim Fletcher i odjaše dalje.

Utonuo je u misli i najednom mu sine smiona ideja koju je potiskivao u podsvijesti a sada je osjećao kako postaje sve jasnijom i oštrijom. Najednom se prestraši svoje pomisli. Ne, bilo bi i suviše opasno da otvori prodavaonicu i opskrbljuje hranom doseljenike i farmere. Stočari bi se pobrinuli da ga unište i sve bi bilo uzalud.

Prene se iz razmišljanja začuvši iza sebe konjska kopita. Stane i začu kako izvikuje nje-

govo ime. Neki jahač mu se brzo približavao. Kada se približio, prepoznao je Simsona Oregona.

III

Simson Oregon prišao mu je sasvim blizu. Oregon je bio velik i jak. Uhvati se za jabuku sedla i pogleda Jima Fletshera. Mogli su se dobro vidjeti u noći obasjanoj zvijezdama. Lice Simsona Oregona bilo je hladno i neumoljivo. Jim je osjećao kako u tom čovjeku gori neka nepomirljiva vatra. On se obrati Jimu riječima:

— Nije mi se svidjelo kako te je Liz poljubila, kauboju! Uopće mi se to nije svidjelo, a niti kako si je ti obuhvatio i poljubio i...

Nije više nastavio. Kao da se sav njegov bijes nagomilao u grlu... Rukom kojom se oslanjao o jabuku sedla snažno udari šakom Jima po glavi. Udarac je bio jak i Jim sleti s konja. Instiktivno izvuče noge iz stremena, tako da ga preplašeni konj nije vukao za sobom po zemlji. Od udarca i pada na tren se onesvijesti. Vrlo brzo se osvijestio i opazi da Simson Oregon polagano i oprezno silazi s konja. Pride Jimu i reče:

— Mnogo bih toga dao da me Liz jednom tako poljubi. Ne znam da li su to njene mušice ili nešto drugo, i da li je to učinila samo da naljuti oca. Mnogo bih dao za to, kauboju!

Nakon tih riječi se sagne, zgrabi Jima za košulju i jednim ga pokretom dignu sa zemlje. Bio je neobično snažan.

— Gadno ću te prebiti, tako da zaboraviš poljupce Lize McIntire i da se nikada više ne

zaželiš vratiti u ovaj kraj.

Desnicom snažno ponovo udari Jima u bradu. Jim se u međuvremenu snašao i svom snagom udario Simsona Oregona u nogu, obranivši se tako od udara kojim ga je htio pogoditi pod rebra. Korakne unatrag i udari Oregona u trbuh. Zatim Oregon ljevicom ponovo baci Jima na zemlju. Jim se valjao po prašini, ali se nije onesvijestio. Nogama odbije Oregona koji se htio baciti na njega. Kada se Oregon podigao, Jim je već stajao i počeo ga udarati svom snagom, ali mu se činilo kao da udara stijenu a ne čovjeka.

Nebesa, pomisli Jim, braneći se od Oregonovih udaraca, kako će to samo završiti?

Simson Oregon je strpljivo udarao i pratio njegovo uzmičanje.

— Hrabrosti, treba imati hrabrosti, mladiću moj! — mrmljao je. — Ali i ti znaš dobro udarati...

On skoči naprijed i udari Jima u rame. Jim zatim zatetura i padne uz rub ceste u grmlje. Jedva se iskoprcao i čekao Oregona, ali on je stajao i čekao ga na cesti.

— Dodi, samo dodi, Jimmy! — urlao je Oregon.

Jim ga zaobide i pomisli da bi bilo najbolje da pokuša pobjeći. Zatim se sjeti, revolvera, ali su korice bile prazne.

Uhvati ga panika. Kada je Oregon htio na njega skočiti, bio je ipak brži. Bacio se na zemlju i podmetnuo ramena pod koljena protivnika. Oregon padne na zemlju a Jim mu zada još jedan udarac u leđa. Zatim se posrćući ponovo okrene pre-

ma protivniku, ne znajući kako da pobijedi u ovoj borbi. Doduše, bio je snažan i jak momak, očvrstnuo u brdima i teškim radom ali lakši bar dvadesetak kilograma od Oregona.

Jim gorko uzdahne, čekajući Oregona koji se upravo dizao sa zemlje. Opazi da Oregon šepa i posrće.

Sada je Jim znao da su snage podjednake.

Jim je napao. Nekoliko puta udari šakama Oregona, pazi da i on ne primi udarac.

Farmer John Angus, koji je u međuvremenu stigao kolima, stao je i gledao. I on je poznao Oregona i to vrlo dobro. Njegova je zemlja graničila s pašnjacima tog moćnog stočara i on je mnogo puta osjetio njegovu moć. Mrzio ga je.

John Angus neće do kraja života zaboraviti što su mu ovaj čovjek i njegovi ljudi učinili. Tjerali su stoku preko njegovih polja i uništili mu bunar, što i nije bilo ono najgore. A sada vidi ovdje, nakon uzaludnoga puta u grad, kako je ovaj moćni i veliki čovjek dobio dvostruko više udaraca.

Simson Oregon imao je još jednu slabu točku, osim ozlijeđene noge. Sve više i više mu je nestajalo zraka. Bio je velik i snažan čovjek a uz to i brz, ali je sve teže i teže disao.

Jim Fletsher to opazi i to mu ulije novu nadu. Postao je čak brži i pokretljiviji. Skakutao je naokolo oko svog protivnika i izazivao ga, a sam je izmicao njegovim udarcima. Sve mu je više uspijevalo udarati protivnika. Napokon se zbilo čudo i Simson Oregon je pao na zemlju. Ali se odmah i podigao, lju-

tito kriknuo i napao inatoč ozlijeđenoj nozi. Prvi udarci pogodili su u prazno, ali kada bi ga i uspijevaao pogoditi, udarci više nisu bili tako snažni i Jim ustanovi da ih može podnijeti. Ovaj ga div više ne može jednim udarcem srušiti.

Obojica su bezumno udarala. Simson Oregon postajao je sve slabiji i slabiji i teško je disao. Jim ga počne udarati po šiji. Oregon padne po drugi put na zemlju. Ovoga puta ležao je nešto duže ali se ipak podigao.

Jim Fletsher osjeti odvratnost prema ovoj borbi želeći je završiti.

— Stani, Oregon, dosta je bilo, zaustavi se!

Ali Simson Oregon ga nije slušao. Zatetura prema Jimu koji se više nije želio boriti, jer je Oregon i onako bio potučen. Jim se okrene i uputi prema konju. Ali Oregon ga je teturajući slijedio. Ispuštao je neke nerazumljive glasove. Prisili Jima da stane i ponovo ga udari.

Jim se ponovo uputi prema konju. Kad je htio uzjahati, osjeti da nema za to dovoljno snage. Okrene se prema Oregonu koji je ležao ispruženih ruku na leđima, pobijeden i potučen.

Uto se najednom začu topot konjskih kopita koja su se brzo približavala. Farmer povuče uzde i htjede krenuti, ali nije mogao jer je Oregon ležao nasred ceste. Nije mogao ni skrenuti jer je cesta bila usječena u stijenu.

Farmer zabrinuto stane, ali se sjeti Jima Fletshera i poviče poluglasno:

— Kauboj, dolaze neki jahači! Vjerojarno stočari! Kreni, ne-moj čekati!

Ali Jim nije mogao. Naslonio se na konja, nesposoban da se pomakne. Bio je sasvim iscrpljen, iznemogao i sve ga je boljelo.

Jahači su se već približili. Okružili su kola, zaustavili se i Jim opazi da je to Bill Johns, predradnik, ranča s još nekoliko ljudi.

Johns pogleda sa sedla dolje na Oregona. Zatim pogleda u Jima i napokon se obrati farmeru:

– Je li to bila poštena borba?

– Borili su se pošteno – odgovori John Angus. – Isprva se činilo kao da će gospodin Oregon pobijediti. Ali što je borba dulje trajala, to je bilo sve gore po njega. Bila je to snažna borba. I nitko ih nije smetao, ja sam se morao ovdje zaustaviti jer nisam mogao proći dalje kolima.

Kada je farmer zašutio, Bill Johns se tiho nasmije:

– Ako Simson Oregon sazna da si ti gledao borbu i da ćeš posvuda pričati o njegovu porazu, budi siguran da će ti oderati kožu. A ti Jime, ti si dobar momak. Jači si i snažniji nego što sam mislio. Ali neće ti mnogo pomoći što si tog bika pobijedio. Njemu je sigurno ponestalo zraka, poznajem ja takve. I ja bih ga mogao pobijediti, važno je samo održati se na nogama. No dobro, nije to važno.

On prekine, povuče konja i mahne pratiocima.

– Hajdemo, momci. Sidite i pokažite mu. Ja sam pošao za Oregonom da vidim što će ostati od tebe. A ti si se pobrinuo da nas iznenadiš. Ali Abe želi da ni u snu ne pomisliš da se vratiš ovamo. Ova tvoja pobjeda mogla bi te ohrabriti, pa ćemo ti

mi brzo izbiti to iz glave. Hajde, momci!

Farmer John Angus gledao je ne vjerujući očima i osjećao se kao uzet. Ponekad je i zatvarao oči. Čuo je udarce i poneki uzdah i bio siguran da su ubili Jima Fletshera.

Napokon je prestalo. Bill Johns približi se na konju kolima i hladno reče farmeru:

– Skupi svoje prnje i nestani iz ovog kraja. Ja te poznajem, ti si John Angus, a danas si i suviše toga vidio. Nestani iz ovog kraja i nikome ne kaži što si danas ovdje vidio. A sada kreni dalje!

John Angus poslušao.

IV

Jim Fletsher probudio se tek poslije dva dana, ali nije odmah znao gdje se nalazi.

Tek za tjedan dana počeo se oporavljati. Desetog dana već je ustao i šetao naokolo uz kolibu Johna Angusa. Promatrao je kako John Angus, njegova žena i dva maloljetna sina rade na polju. On je s njima dijelio jednu jedinu prostoriju u kolibi, kao i njihove mršave obroke.

Bilo je još troje nejake djece. Ali ona su se igrala dok su roditelji i braća radili.

Dvadesetog dana Jim Fletsher se pokušao obrijati. Rane na licu već su mu donekle zarasle, a tako i sve ostale ozljede. Ali neki će ožiljci ostati i podsjećati ga čitavog života na to kako se ga pretukli ljudi s ranča Star.

Tako su protekli dani, a on se pomalo kretao po okolini i pri-zdravljivao. Ponekad se pitao jesu li ljudi s ranča Star postigli svoj cilj i da li se on zaista boji

još ikada pojaviti na pašnjaci-
ma tog ranča ili u gradu Two
Danceu. Bojao se da bi ga
okrutni momci mogli ponovo
pretući.

Ali još ga je nešto mučilo. Bio
je to stid što su ga pretukli po-
put šugava psa kojeg su htjeli
odviknuti od toga da se pojav-
ljuje na zabranjenim mjestima.
Njegov je ponos bio povrijeđen.
Osjećao je duboko u sebi stid i
često je o tome mislio.

Drugi osjećaj koji ga je obuzi-
mao bila je mržnja, pomiješana
istovremeno s osjećajem pora-
za, koja je u njemu neprestano
kovala planove kako da se
osveti.

Jim je svih tih dana mnogo
razmišljao dok napokon nije
došao do spoznaje da mržnja
vodi u propast i da mu neće do-
nijeti smirenje ako ubije Aba
McIntira. Ali bio je svjestan da
se u čitavom kraju mora nešto
promijeniti. Napokon je shvatio
oštar i okrutan način na koji su
veliki rančeri iskazivali svoju
moć, nemilosrdno gazeći svaki
mogući otpor i slamajući bes-
poštedno neprijatelja.

To je ove ljude učinilo moćni-
ma i velikima. Kada je Jim Flet-
sher to shvatio, postalo mu je
jasno na koji bi se način situaci-
ja mogla izmijeniti i kako da se
farmerima pruži zaštita.

Dvadesetog dana čak je po-
kušao jahati i skinuo zavoj koji
mu je bio omotan preko cijelog
tijela poput steznika. Polagano
je jahao pokraj farmi i polja do-
seljenika. Posvuda je vidio obi-
telji kako rade na polju. Krčili
su zemlju od šipražja i micali
kamenje kako bi dobili što više

zemlje, a to je bio vrlo mučan i
težak posao.

Svi su već poznavali Jima
Fletshera jer se već pročulo da
je i on žrtva ljudi s ranča Star.
Dok je pokraj njih jahao, svi su
ga pozdravljali i domahivali
mu.

Jim je znao da u dolini ima
mnogo slobodne zemlje. To je
bila državna zemlja na koju su
se doseljenici mogli naseljavati
prema državnom zakonu. Svaki
odrastao Amerikanac mogao je
dobiti od države stanoviti ko-
mad zemlje. Ako ga je dovoljno
dugo obrađivao i ako mu je do-
nosio prirodu, tada bi od države
dobio potvrdu o vlasništvu.

To je bio zakon. Ali taj zakon
stočari nisu poštovali. Oni bi
svakog doseljenika otjerali s
pašnjaka. I tako su se doseljeni-
ci morali zadovoljiti s ono malo
zemlje koja se prostirala izme-
du brežuljaka. Zbog toga su je
morali teško orati i odstranjiva-
ti korijenje i šipražje.

Jim Fletsher slijedio je jedan
put i došao u dolinu koja se
protezala između prilično ni-
skih brežuljaka gusto pošumlje-
nih smrekama. Tu je tekao po-
tok koji je nestajao u nepre-
glednom području između klan-
naca gdje su živjeli prognanici
i nekoliko razbojničkih bandi u
skrivenim logorima.

Nekoliko muškaraca radilo je
na drvenom mostiću koji je pre-
lazio preko potoka, a nekoliko
ih je zidalo veliku kuću od ope-
ke. Kola su bila ispregnuta a
konji su naokolo pasli. Veliki
kotač vodenice neprestano je
izbacivao svježu vodu koja je
polijevala balvane.

Jim Fletsher se uputi prema
ljudima koji se radili. Tu je bilo

i nekoliko žena i djece koja su se igrala. Ispod jednog krovića pokraj kuće bio je smješten štednjak. Dvije su žene rezale krumpir, jedna od njih vjerojatno još neudata. Ona ga pogleda i on spazi zelene oči i crvenu kosu. Približi mu se neki muškarac i upita ga:

— Jeste li vi onaj Jim Fletsher kojeg je uzeo Angus k sebi?

Jim potvrdi. Bio je to snažan plavokos čovjek kojemu je bilo trideset i pet godina. Jim je već znao da je to Brian Adamson, najutjecajniiji čovjek među doseljenicima i farmerima. Bio je jedan od vođa i svi su ga cijenili.

— Ja sam Brian Adamson — reče. — Sidite i malo se odmorite. Ovo vam je prvi izlazak, zar ne? Svi smo o vama čuli. Vi ste onaj koji je pretukao Simsona Oregona. To se naokolo priča. Sjašite! Uskoro će ručak.

Jim zahvali i sjaše. Adams mu je pomogao spremiti konja a zatim mu reče:

— Gradimo školu. Naša djeca moraju napokon poči u školu jer će ih inače s pravom nazivati budalama. Imali smo sreće i dobili smo mladu učiteljicu. Prije tri dana došla je poštanskom kočijom a mi smo je pričekali na križanju i doveli ovamo. To je ona tamo, Crvenokosa!

Jim Fletsher kimne i upita Briana:

— Kako se zove?

— Kate Meredith! Došla je iz Nebraske. Mi ćemo joj plaćati mjesečno dolar po djetetu. Osim toga dat ćemo joj kravu, nekoliko kokoši i sve što će joj zatrebati. Uredit ćemo joj vrt i tako ćemo je paziti da neće zaliti što je došla među ove

osamljene brežuljke. Iz početka je bila vrlo razočarana, jer je mislila da je to mali gradić. No, možda će jednog dana i biti. Možda je škola samo početak. Sagrađit ćemo i prodavaonicu. Tada će nam biti već lakše. Sve su nam putove odsjekli, pa nećemo moći nabavljati robu. Jednog dana, a taj dan nije daleko, poslušat će me i stariji muškarci i pristati da se borimo.

Nekoliko muškaraca počne ga dozivati natrag na posao. Jim je nastavio razgledavati okolinu. Opazio je put za koji je znao da vodi od poštanske kočije do doseljeničkog naselja. Iza tih brežuljaka nalazio se Sweet Water, gorski lanac koji ide duž korita Green Rivera. Tamo se bore ovčari protiv govedara. Tamo se upravo bio veliki boj.

Tog trenutka Jimu sine čudnovata misao. Jednog dana, pomisli, farmeri i doseljenici osvojit će široki Green River, a tada bi ovaj put postao vrlo važna prometnica prema Istoku. Tada bi se mogla sagrađiti čak i željeznička pruga kojom bi se plodovi dovozili u velike gradove Istoka...

Ugodni ženski glas prene ga iz razmišljanja.

— O čemu razmišljate, 'kauboju? Zar vam se sve ovo ne čini vrlo jadnim? Da, i meni također. Najprije sam se željela odmah vratiti odakle sam i došla, ali mislim da ova mala, lijepa, skrivena dolina ipak ima budućnost. Možda će ovdje jednom niknuti grad.

— Upravo sam o tome razmišljao — reče Jim i okrene se.

Odmah je znao da je to učiteljica. Promatrao ju je iz blizine i vidio da je zgodna, ali ne kao

Liz. Bila je mnogo jednostavnija, ali jasnija i smirenija u izražavanju.

Jim se nakloni i reče:

– Ja sam Jim...

– ... Fletsher – reče ona i pruži mu ruku. – Svi govore o vama. Kada ćete otići odavde? Ili namjeravate ostati u ovom doseljeničkom naselju?

On se nasmiješi.

– Upravo sam nešto odlučio. Kako bi vam se svidjelo da vam postanem susjed?

Učiteljica ga začuđeno pogleda.

– Kako to mislite, gospodine Fletsheru?

– Mislim da ovdje imam šansu. Do sada sam uspješno lovio divlje konje, a sada ću postati nabavljač. Kada ovamo donesem prvi teret, doseljenici će mi sagraditi prodavaonicu za nagradu. Gospodice Meredith, ovdje ću otvoriti prodavaonicu i sam nabavljati robu. Mislim da ću na taj način dobro uložiti svoj novac. Ako me ne želite kao susjeda smjestit ću se malo dalje.

– Gospodine Fletsheru, meni je potreban bijeli pamuk, gumbi za posteljinu, plava vuna za pletenje, lukovice i sjemenje za cvijeće. A sada izvolite na ručak.

– Vi očito ne vjerujete da sam to ozbiljno mislio?

– Vidjet ćemo – odgovori ona i vragoljasto se nasmiješila.

Jim je pošao za njom.

Nešto kasnije, nakon ručka, pozvao je Briana Adamsona u stranu i rekao mu o svojoj namjeri. Adamson ga je dugo šutke promatrao a zatim reče:

– Ono što namjeravate učiniti, upravo je ono što nam je

potrebno. Ali vi ste kauboj, a sada želite postati trgovac. Zar mislite da je to tako jednostavno? Jeste li pomislili da će vas stočari smrviti čim saznaju što namjeravate? Većina farmera još nije spremna za borbu. Morali bi osjetiti na vlastitoj koži da se bore za goli život, tek onda pristat će na borbu.

– Netko mora početi. – Jim izvadi svoj novac i izbroji pet stotina dolara.

– Evo, Adamsone, sagradite mi za ovo prodavaonicu s nekoliko polica i sve što uz to treba. Vi sami najbolje znate. Ako se ne vratim, ipak niste uzalud radili. Više ne tražim, samo mi sagradite kuću.

– To možemo učiniti – potvrdi Adamson i uzme novac. – Nekoliko doseljeničkih obitelji nema gotovine. Muškarci će rado zaraditi nekoliko dolara. Kada završimo školu, počet ćemo graditi prodavaonicu. Ako mislite ozbiljno, uknjižite na svoje ime taj komad zemlje. Raspitajte se o tome u Laramieju. Kada jednog dana uz vašu prodavaonicu bude kovačnica, poštanska stanica i hotel sa salunom, tada će na vašem zemljištu biti udareni temelji gradiću.

V

Tri dana kasnije Jim Fletsher je jahao prema jugoistoku. Nakon šest dana stigao je u Laramie. Iznenadio se koliko se grad proširio otkako je sagrađena željeznica i Indijanci potisnuti do Powder Rivera.

Jim Fletsher je obavio vrlo uspješno poslove u Laramieju. Čak je našao i pomoćnika, snažnog čovjeka – Mac Blacklawa. On je upravo u salunu

Horseshoe u Laramieju izgubio na pokeru kola s prikolicom i šest mula, napio se i izazvao tuču. Tako je sjedio u zatvoru kada je Jim prolazio ispred završnog prozora s rešetkama.

— Hej, kauboju! — pozvao ga je grubi glas iza rešetaka.

Zapravo Mac Blacklaw je želio samo cigaretu, ali riječ po riječ i brzo su se sporazumjeli o poslu.

Jim je platio kaznu zbog narušavanja mira, izbavio Mac Blacklawa iz zatvora i zaposlio ga.

Kada su dva dana kasnije zajedno napustili Laramie, vozili su teško natovarena kola s prikolicama koje je vuklo osam mula. Imali su još jednog pomoćnika, sedamnaestogodišnjeg mladića, koji je bio tako mršav da se mogao kupati u cijevi dvocijevke, kao što se šalio Mac, a mogao je jesti kao vuk.

Dječak nije želio reći svoje ime, samo da dolazi iz Oklahome, a možda iz Nebraske.

— Zovite me samo Nebraska Kid ili Oklahoma Kid — rekao je. — Što imate od toga ako vam kažem ime? Želim dalje na Zapad, svoj kruh ću zaslužiti, a više vam od mene i ne treba.

Prvog dana prevalili su samo pedesetak kilometara jer se Jim morao tek naučiti upravljati kolima s osam mula, a i dječak je morao naučiti kako da mu pomaže pri tom.

Kada su se prve večeri odmarali, Jim je bio sasvim iscrpljen. Morao je pješačiti uz kola dobar dio puta na što nije bio navikao. Ali mladić nije bio umoran, jer je vjerojatno posljednjih tjedana mnogo propješačio.

Poslije ponoći izbila je prva svada.

Jima je u ponoć smijenio Mac Blacklaw. On je odmah zaspao ali se ubrzo probudio.

Jim se pitao što ga je to probudilo. Ubrzo je ustanovio što je to bilo. Vidio je kako Mac Blacklaw silazi s kola s dvije kante od pet litara s rakijom. On sne-no počne promatrati što će biti dalje. Mac Blacklaw se uputi prema drugim kolima, stavi unutra jednu kantu a drugu otvori i počne piti.

Jim Fletsher je u tren oka bio kraj njega. Istrgne mu iz ruke kantu i žestoko ga gurne prema kolima.

— Do đavola! — poviče ljutito. — Jučer sam rekao da imam u svojim kolima pića, ali da se putem neće piti.

— Naravno, mladiću, tako si htio. Ali ja sam odlučio drugačije. Moj jad će biti manji ako potegnem. A ja imam dosta nevolja! Ali to se tebe ne tiče! Vraćaj kantu! Brzo vraćaj! Hej, što će ti dvije tone treta i šesnaest mula? A još imaš i dječaka sa sobom. Prijatelju, ostavi me da pijem, čuješ li me?

Jim skoči pravovremeno u stranu i izbjegne napad vozača koji udari u prazno. Zatim ga počne udarati teškom kantom koja se ulupila, zatvarač je popustio pa se rakija prolila.

Mac Blacklaw je pao na konja. Neko je vrijeme tako čučao napola ošamućen. Zatim pogleda Jima i digne se, želeći ga ponovo napasti. Jim je bio brži. Izvukao je revolver i udario ga drškom, ne dajući mu prilike da se brani. Blacklaw se brzo opasno i ponovo bacio na njega. Želeći izbjeći žestoku tučnjavu,

Jim mu revolver pritisne na trbuh.

— Uskoro bi mogao biti mrtav, glupane — reče hladno i odriješito.

Mislio je samo na svoj zadatak i želio ga svakako ispuniti. To mu je bilo važnije nego da se tuče.

Mac Blacklaw se ukoči jer je osjetio da se Jim ne šali.

— Nebesa, pa nećeš me valjda ubiti? — jadikovao je prestrašeno. — Nećeš to učiniti, Jim.

— Hoću, ustrijelit ću te ako to bude potrebno. Ne želim da me pijana propalica spriječi da obavim zadatak koji je vrlo važan. Za tebe neće biti šteta, Blacklawe! Ti si samo propala pijanića. A tamo na sjeveroistoku čekaju ovaj teret poštene ljudi kojima nedostaju najosnovnije potrebstine za život, kojima ni liječnik ne dolazi kad im je najpotrebniji. Ja...

— Mac, oduzmi mu revolver ili ću ga ustrijeliti! — začu divlji glas dječaka. — Mac, ja sam na tvojoj strani, a uz moju pomoć možeš ga se riješiti. Tada će tvoj biti alkohol i sav tret. Hajde, Fletsheru, odmaknite se od njega! Bacite revolver! Ili mu ga ti oduzmi, Mac. Jim Fletsher polagano uzdahne, zatim preko ramena pogleda prema dječaku. Uto se Mac Blacklaw počne vrlo oprezno udaljavati. Kid je iz kola uzeo pušku i po načinu kako ju je držao Jim shvati da on zna dobro njome rukovati.

— Kid baci pušku! Baci je, budalo!

— Ako okinem, mrtav si — reče Kid — A tada će meni i Macu pripasti sav teret.

Jim Fletsher ne reče više ni-

šta. U njemu je kipjelo od bijesa. Okrene se i sagne.

Dječak zaista opali, ali metak promaši. Zatim opali Jim. Njegov metak okrzne Kida po ručnom zglobu poput biča pa on ispusti pušku. Ali kad je ustanovio da nije teže ozlijeđen, htio se ponovo sagnuti i dohvatiti pušku.

Jim zapuca u zemlju ispred njega pa dječak prestrašeno povuče ruku k sebi. Napokon je shvatio da metak koji ga je okrznuo nije bio slučajan. Shvatio je da ga je Jim mogao ubiti da je htio. Ukočio se od te spoznaje i počeo prestrašeno mrmljati:

— Oh, kako vi samo spretno rukujete revolverom, gospodine Fletsheru!

Jim se okrene, pogledom tražeći Mac Blacklowa. Ovaj se nasklonio na kola i prekrstio ruke. Time je htio očito pokazati da se ne želi miješati.

Jim spremi revolver i uputi se prema dječaku, koji se sagnuo i urlikao kao ranjeni vuk, zaštitivši rukama lice. Ali nije mu koristilo, jer ga je Jim dobro izlemio. Zatim mu hladno reče: Da se nisi usudio sada pobjeći, Kide! Ja sam te unajmio i potreban si mi sve dok ne stignemo na cilj. Moj konj je privezan za kola i mogu te vrlo brzo stići kud god se ti uputio. Izvršavat ćeš i dalje moje naloge, sve dok mi budeš potreban. Ako još jednom pokušaš u mene uperiti oružje, neću te više poštediti.

Zatim se uputi natrag svom ležaju, obrativši se Mac Blacklawu:

— Imaš li još nešto reći?

— Ništa više, revolverašu — odgovori Blacklaw.

— Vрати rakiju tamo gdje si je

i našao – odrješito zapovijedi Jim.

Mac Blacklaw ga šutke poslušao.

– U redu, već znam što ćeš reći. Najmio si me dok posao ne bude završen i dok ne stignemo na cilj. Nadam se da ću moći izdržati to vrijeme bez pića. Sljedećeg jutra Jim pregleda dječakovu ruku. Bila je otečena, ali rana nije bila velika. Dječak mu nije mogao pogledati u oči.

– Imao si sreću, Kide – reče mu Jim. – Morao sam brzo pucati, a ni svjetlost od vatre nije baš bila najjača. Moglo je biti i gore. Ali ipak ćeš moći obavljati svoje dužnosti.

Krenuli su dalje. Bila je to duga i zamorna vožnja. Jim je odmalena navikao postupati sa životinjama i danas se već mnogo bolje snalazio sa zapregom, ali u usporedbi s Blacklawom bio je pravi nesprenjaković.

Mac je upravljao zapregom samo uz povike i pucketanje biča. Jim i dječak su, naprotiv, imali cijelog dana pune ruke posla i u sumrak su zaostali za Macom više od kilometra.

Navečer u logoru nisu razgovarali. Jim je samo izdao kratke zapovijedi.

Situacija se nije promijenila ni sljedeća dva dana. Ali kada su četvrtog dana prelazili preko nekog potoka, na Jimovim kolima pukao je prednji lijevi kotač. Izgledalo je kao da će se teška kola nagnuti u stranu i prevrnuti.

Jim je na vrijeme skočio. Upru se ramenima na prednji dio kola koja su ostala na tri kotača.

Straga se pojavi Kid i iznenađeno poviče kada je ugledao Ji-

ma Fletshera u tom položaju. Jimovo lice bilo je crveno od napore. Htio je doviknuti Kidu da oslobodi potporanj i da podboči kola na toj strani.

Ali Jim ugleda u očima dječaka nijemi trijumf i zburado veselje. Zbog toga ne reče ništa. Držao je kola posljednjom snagom i nije gledao dječaka. Sekunde su prolazile polagano. Jimove noge počele su klecati. Nije više dugo mogao zadržavati teret kola. Već je gotovo do listova zagazio u potok. Sigurno neće tako brzo moći odavde osloboditi noge, a ako se teret prevrne kola će pasti na njega. Sve je ovisilo o Kidu.

S druge strane potrči natrag Mac Blacklaw. Voda je naokolo prskala od njegovih žurnih koraka, a on je teško disao. Prošao je pokraj Jima, stigao do dječaka i snažno ga ošamario tako da je Kid pao u vodu. Zatim Mac Blacklawe oslobodi potporanj, stavi ga pod kola i u posljednji trenutak oslobodi Jima.

Jim povuče noge i zatetura. Ali nije se odmarao. Brzo je stavio na osovину novi kotač.

Mac Blacklaw odveze kola na obalu. Zatim se okrene dječaku:

– Mladiću, vazač se mora u takvim slučajevima osloniti na svog pratioca. Jer svakom se vozaču može usput nešto dogoditi i potrebna mu je pomoć. Ti si se vjerojatno prestrašio i nisi znao što da radiš, zar ne? No, ti si još nezreo, mladiću moj!

– Na njega se ne možeš osloniti kao na čovjeka, Mac, ta on je još dijete. Hoćeš li gutljaj viskija?

Blacklaw ga pogleda i odmahne glavom.

– Jedan gutljaj ne znači

mного! Mogu još tri dana čeka-
ti. A onda...

On zašuti, obližne usnice i
nasmiješi se.

— Revolverašu, ne želim ni-
kakvu plaću za to što sam ti po-
mogao. U ovakvoj situaciji voza-
či uvijek pomažu jedan drugo-
me. To je tako, to je nepisani za-
kon svih vozača i goniča. U ta-
kvim situacijama pomogne se i
najljućem neprijatelju. Na ova-
kvu putu jedan ovisi o drugo-
me. Ali ja te zbog toga ipak ne
volim, revolverašu. Grdno si me
izmlatio, a kada sam ti htio vra-
titi, gotovo si zapucao. Nemam
ništa protiv toga da me pone-
kad netko izmlati. Mogu to pod-
nijeti nisam zlopamtilo. Ali ako
netko izvuče pucaljku, to ne
podnosim.

Nakon tih riječi uputi se pre-
ma zapregi i odmah krene ne
osvrnuvši se.

Jim Fletsher okrenuo se za
dječakom koji je još bio omam-
ljen od šamara i izlazio tetura-
jući iz potoka. Oklahom Kid se
zaustavi. Njegovo mršavo pje-
gavo lice bilo je zgrčeno i činilo
se da je bijesan. Izgledalo je da
je on bio gotovo zao i neiskren.
Oči su mu bijesno sijevale i on
reče:

— Sada ćete me sigurno iz-
mlatiti, zar ne? Samo pokušajte!
Ako me sada ne ubijete batina-
ma, sigurno ću jednog dana do-
živjeti da vas vrag odnese. Ovog
puta ste se izvukli, jer ova pija-
nica ima neke čudne nazore o
poštenju. Ali...

— A ti nemaš nikakvih načela
o poštenju? — prekine ga
Jim, a glas mu je bio smiren, go-
tovo nježan. Nije više bio bije-
san.

Dječak ga iznenađeno pogle-
da.

— Pravila poštenja? Načela?
— reče mladić ogorčeno. — Od
kako pamtim, sjećam se samo
batina koje sam dobivao. Tisu-
ću puta sam već mislio o tome
zašto sam se uopće rodio. Pre-
ma meni nitko nije bio pošten.
Sada sam se uputio na Zapad
da postanem bandit i da svijetu
vratim mržnju istom mjerom.

Jim Fletsher više ne reče ni-
šta. Okrene mladiću leđa i po-
tjera zapregu. Bio je zbunjen.
Što li se dogodilo s tim mladi-
ćem, pomisli. Što su ljudi učinili
tom Kidu? Kako li je samo ne-
sretan!

Mного je razmišljao o Kidu
dok je vozio zapregu. Oklaho-
ma Kid mu je šutke pomagao.
Tog su dana prilično prevalili.

Kad su navečer stigli do mje-
sta gdje su se zaustavili da pre-
noće i gdje je Mac Blacklaw već
upalio vatru, Jim Fletsher je još
razmišljao kako da pomogne
mladiću.

Večer su proveli šutke.

VI

U ljudskom životu ponekad i
beznačajne stvari igraju veliku
ulogu.

Kao i uvijek Jim Fletsher je
bio posljednji na straži. U svita-
nje se uputio prema životinja-
ma da pogleda je li sve u redu.
Htio je potaknuti vatru i prista-
viti kotlić s vodom.

Dok je klečao uz vatru, začu
tiho stenjanje. Prvo je pomislio
da mladić koji je spavao ispod
kola tako stenje u snu. Ali neki
instinkt natjera ga da se okre-
ne.

Nije bio siguran što vidi sve

dok se nije približio nekoliko koraka.

Mladić je bio budan. Ležao je sasvim ukočeno, jedva je disao i ponekad zastenjao. Čelo mu je bilo orošeno znojem a lice blijeđo poput kreča. Na njegovim prsima napola sakrivena u naborima pokrivača ležala je zmija. Bila je to mala otrovna zelena zmija. Jim je znao da je to opasna otrovnica, čiji bi ugriz mladića stajao života. Otrovnici je vjerojatno u noći bilo hladno pa je potražila toplinu. Tako je dospjela na prsa mladića i sakrila se u nabore pokrivača.

Kada je mladić otvorio oči, protegnuo se i zijevnuo, zmija je podigla glavu i sada je zurila u mladića.

Uto je već opalio Jimov revolver. Zmija je ostala bez glave i mladić se kriknuvši izvukao iz pokrivača. Prestrašeno je buljio pred sebe.

Jim Fletsher nije rekao ni riječi. Okrenuo se, zamijenio ispaljeni metak novim i ponovo kleknuo uz vatru. Vladao se kao da se ništa nije dogodilo.

Mac Blacklow je skočio čim je odjeknuo pucanj i prišao im. Kako mladić nije prestajao vikati, on ga ponovo ošamari.

– Prestani već jednom vikati!
– promrmljao je Mac promatrajući zmiju koja se još trzala.

– Umiri se, mladiću. Dobri stric Fletsher te je spasio! Bila je to opasna otrovnica. Da te ugrizla, uskoro bi pocrnio i umro. Ali zbog toga ne trebaš tako vikati.

Zatim se mrzovoljno uputi prema kolima, uzme pribor za pranje i krene prema potoku. Jim je na potoku punio kotlić i oni se pogledaju.

Mac Blacklow se nasmiješi.

– Tako ti je to, revólverašu. Mladić je bio danas u opasnosti isto kao i ti jučer kad se slomio kotač. On je oklijevao da ti pomogne, a ti...

On ušuti i odmahne rukom.

– Ti njega ne voliš kao ni ja tebe. Usprkos tome moramo jedan drugome pomoći. To je...

– Ja ga volim – mirno odgovori Jim.

– Koga ti voliš?

– Volim tog mladića. On nije kriv što u životu nije upoznao poštenje, toplinu, prijateljstvo ili čak ljubav. On je kao mali ulični psić kojeg su svuda gdje se pojavio gurali i tukli nogom. Sigurno je isprva htio nekoga voljeti, ali se uvijek razočarao. Meni ga je žao.

On se okrene i ode natrag prema vatri. Kada su se kasnije sakupili uz doručak, mladić potišteno upita Jima:

– Sada se vjerojatno moram zahvaliti, gospodine Fletsheru?

– Zahvaliti? Zašto? Zbog zmije? Ali, mladiću, ti si mi potreban. Bez tvoje pomoći ne bih uspio dovesti kola do cilja. Ja nisam vozač, a čak i za iskusna vozača nije lako prijeći ova brda. Spasio sam ti život, jer te trebam. Nije potrebno zahvaljivanje.

Mladićevo se lice smrkne i on tvrdoglavo nastavi:

– No, dobro. Još mi je draže da se ne moram zahvaljivati.

Nisu više razgovarali, a Kid je bio vrlo marljiv i pristojan. Trudio se da što više pomogne Jimu. Na taj je način izrazio svoju zahvalnost.

Ali Jim se ipak i tome rado-vao. Dakle, mladić ipak nije bio tako loš. Cijeli dan je razmišljao

kako da mu pomogne i na koji način da pridobije njegovo povjerenje.

VII

Sedmog dana oko podne zaustavili su se da se odmore. Još danas su namjeravali stići na cilj, a Jim se pitao da li će sve proći bez okršaja.

Odveže svog konja koji je bio privezan uz kola, stavi pušku u korice na sedlu i reče Macu i Kidu:

— Malo ću projahati naokolo. Za jedan sat ću se vratiti.

Oni su ga šutke gledali.

— Očito očekuje neko zlo. Ali to se nas ne tiče, — reče Mac mladiću.

Zapalili su vatru i skuhalo kavu.

Nakon gotovo jednog sata začuju topot konjskih kopita. Približavali su im se neki jahači. Bila su šestorica.

Zaustave se i stanu razgledavati kola. Zatim pogledaju Maca i Kida. Jedan od njih, očito vođa, upita ih:

— Čija su ovo kola? Kamo vozite ovaj teret?

Mac Blacklaw se počeo po bradi mirno promatrajući jahače. Zatim reče nemarno:

— Nas je u Laramieju unajmio Jim Fletsher i mi mu pomažemo da kola odveze u neko mjesto koje je nama nepoznato, ali je ovdje negdje u blizini. Danas nam je rekao da ćemo se uskoro odvojiti od ove ceste i krenuti na Zapad i da ćemo još prije večeri stići na cilj.

Jahači su zacijelo bili zadovoljni ovim objašnjenjem.

— Sklonite se malo u stranu — reče jedan od njih. Mac Blacklaw je malo oklijevao, ali mla-

dić odmah poslušao. Zatim se i vozač makne.

On i mladić zatim su promatrali što su jahači radili. Odvezali su mule i otjerali ih. Zatim su uz pomoć lasa i svojih konja prevrnuli prva kola. Noževima su razrezali ceradu i rasuti teret polili petrolejem. U to je jedan od njih upalio šibicu.

Kada je već bilo očito da će kola planuti, s brežuljka odjekne pucanj. I još prije nego što se čovjek koji je upalio šibicu srušio, začu se drugi i treći hitac.

Strijelac je svaki put pogodio cilj.

Zatim se pojavi s brežuljka. Bio je to Jim Fletsher. Trojica preostalih jahača jahali su mu u susret.

Stao je i čekao ih. Mac Blacklaw i Oklahoma — Kid stajali su i promatrali, ne miješajući se. Vidjeli su kako je Jim Fletsher skočio sa sedla kada su mu se ona trojica dovoljno približila i počeo pucati iz puške.

Pogodi prvog jahača, koji se jedva održavao na konju, ali je ipak psujući uspio pobjeći. Ostala dvojica također su uspjela umaći.

Mac Blacklaw i Oklahoma-Kid vidjeli su kako se jedan od trojice pogođenih jahača ošvijestio i oteturao do svog konja i odjahao.

Drugi je sjedio na zemlji i pokušavao izvući revolver, ali mu je prišao Mac Blacklaw i oduzeo oružje:

— Ostavi to, ionako ima dovoljno krvi!

On se uputi prema trećem, koji je ležao na zemlji i ustanovi da je mrtav. Bio je to momak koji je prolio petrolej i zatim upalio šibicu.

Jim Fletsher je također stigao. Pogleda u ranjenika koji je sjedio na zemlji.

— Podi do svog konja i nestani ako možeš. Reci svome gazdi da ovo zlodjelo pripisujem njemu, jer svi vi imati utisnuti žig SO. Vi ste, dakle, s Oregonova ranča, zar ne? Ako samo još jednom nešto pokušate, loše ćete se provesti!

Čovjek se jedva digao sa zemlje, Blacklaw mu je doveo konja i pomogao mu da se popne.

— Još ćeš to požaliti, Jime Fletsheru! — reče mu jahač i ode.

Jim sjaše i pogleda mrtvaca. Poznavao ga je. Bio je to jedan od revolveraša koje je Simson Oregon unajmio. Bio je duže od dvije godine kod njega. Jim ga je ponekad sretao u gradu ili u salunu,

— Je li ovaj mrtav? — upita Kid kriještavim glasom.

— Tamo s brežuljka dolazi još jedan jahač — reče Mac Blacklaw.

Jim Fletsher brzo se okrene i odmah prepozna jahača koji se približavao.

To je bio šerif Jackson Osborn. Već je shvatio da dolazi prekasno i sada je jahao kasom.

Kada je stigao do njih, pogledao je u nepomično tijelo i njegovo se orlovsko lice smrknulo. Odmah je shvatio što se odigralo. Vidio je prevrnutu kola, osjetio je miris petroleja i opazio ugašenu šibicu pokraj mrtvaca u travi. Nije bilo potrebno da Jim išta objašnjava.

— Jime, kada bih mogao, naradije bih te poslao do đavola — reče šerif ogorčeno a zatim nastavi: — Smiri se, nemoj se uzbuđivati! Znam da si imao

pravo. Ne moraš mi ništa objasnjavati, jer tvoje je pravo da se nesmetano krećeš po ovoj cesti i da prevoziš teret. Možeš otvoriti i prodavaonicu. To je dopušteno svakom slobodnom američkom građaninu. A ti ne kršiš zakon ako se braniš od razbojnika koji su ti prevrnuli kola i pokušali ih zapaliti. Sasvim sam na tvojoj strani, Jime.

— Onda je u redu. Tada odjaši tamo i uhapsi čovjeka čiji su to ljudi uradili. Vrlo sam iznenađen što te ovdje vidim, Jacksone. Ili su te možda ovamo poslali moćnici da me uhapsiš, jer sam braneći svoje vlasništvo ubio jednog bandita.

Šerifove oči bijesno su sjale.

— Oh, ti glupi mladiću, želim ti objasniti neke pojedinosti. U ovoj zemlji vlada određeni red koji su uveli veliki stočari. Oni su ovu zemlju osvojili svojim stadima i hrabrošću. Taj je red možda neumoljiv, surov i pomalo jednostran, ali je ipak red. Tko ih napadne i želi ih potisnuti, doživjet će mnogo nevolja prije nego što uspije uvesti novi red prema svojim zamislima. Vidiš, mladiću moj, toga se bojim kao samog pakla. Kada sam čuo da su doseljenici za tebe sagradili prodavaonicu, a ti da si otišao u Laramie kupiti robu, znao sam što će se dogoditi. Na žalost stigao sam dvije-tri minute prekasno. Spriječio bih to da sam stigao na vrijeme. Pokušat ću spriječiti i druge pokušaje, jer ti nisi dovoljno jak da srušiš ovaj red. I mene će se kao šerifa otarasiti. I sve ovo prolijevanje krvi bit će uzaludno. Zašto uopće nešto počinjati?

Time je sve rekao.

— Jacksone, uvijek sam te

smatrao pravednim borcem, ali ti si vrlo star čovjek.

Serif potvrdi.

– Tako je. Star sam. Sad stavi čovjeka na konja i čvrsto ga sveži. Odvest ću ga Simsonu Oregonu.

– Hoćeš li Simsonu uhapsiti?

– upita ga Jim.

– Neću moći, jer sigurno neće biti ni jednog svjedoka koji bi teretio Simsona Oregona i izjavi da je on zapovijedio svojim ljudima da unište kola s tere-
tom. Možda će čak neki tvrditi da si bez povoda pucao na njih. Mladiću, ti si budala! Nisi uopće svjestan protiv kakve se moći boriš. To nije samo borba s Abeom Mac-Intirom i Oregonom. Iza njih stoji savez stočara u Wyomingu. Oni su dogovorili da farmeri i doseljenici neće nigdje uspjeti protiv stočara, pa ma što to stajalo. Jime, to je kao da pokušas na teritoriju Wyoming uspostaviti novu upravu i to počevši od guvernera do najmanjeg činovnika.

On ušuti gledajući kako Jim veže mrtvaca na konja. Zatim prihvati uzde i krene sa žalosnim teretom. Jim, Mac i Kid su gledali za njim. – Ah, ovaj put je dobro prošlo – uzdahne s olakšanjem Mac Blacklaw. Zatim pogleda Jima. Mnogo si toga natovario na leđa. Jedan protiv saveza stočara, a jedva imaš novca za dvojka kola tereta. Ako misliš...

– Ono što ja mislim tebe se ne tiče, Mac – prekine ga Jim.

– Naš ugovor vrijedi samo do odredišta, a tamo ćemo stići večeras, ako sada brzo ispravimo kola i krenemo. Sakupit ću odbjegle mule. Što se više budemo

žurili, to ćemo prije stići na odredište.

– Neustrašiv je – promrmlja Mac – a ja sam mislio da je on običan revolveraš koji se na ovaj način želi domoći novca. Posrijedi su mnogo veće stvari, Kide. Mislim da je naš gazda veći nego što sam mislio. Sada shvaćam zašto je izbjegavao tuču sa mnom. Sada mnogo toga razumijem. Nije se htio upuštati s pijanicom jer je želio riješiti mnogo važnije stvari.

Pogleda mršavog mladića i nastavi:

– Kide, iako si ga ostavio u nevolji i gotovo pustio da se na njega prevrnu kola, rekao je da te voli.

– Ah, to je prokleta laž. Nitko me na ovome svijetu ne voli. Nitko! Čak ni moja vlastita majka! Kako će me voljeti čovjek kojem nisam htio pomoći, kojem sam prijetio s puškom u ruci i gotovo ga ubio?

– Rekao da te voli – tvrdio je i dalje Mac i nastavio raditi.

Mladić je još nekoliko trenuta nepomično stajao i buljio u prazno. Zatim se trgnuo i počeo pomagati Macu Blacklowu.

VIII

Stigli su na odredište prije nego što je zanoćilo. Čim su se kola pojavila na putu, počeli su sa svih strana prilaziti doseljenici i farmeri.

Jim je odmah čuo da je prodavaonica podignuta. Svi su mu zaželjeli dobrodošlicu. Osjećao je radost ovih ljudi koji su sada uz školu dobili i prodavaonicu u kojoj će se moći opskrbljivati.

– Sutra će biti otvaranje – ponavljao je neprestano Jim i ta je vijest razveselila ne samo

njega nego i sve ljude koji su hrlili da ga pozdrave.

Napokom su se približili mjestu gdje je most prelazio preko potoka i on prvi put ugleda prodavaonicu.

Bila je to prilično velika zgrada, a uz nju staja, šupa za robu i koral, zaštitni krov za konje i kola, te veranda. Kuća je bila osvijetljena a u sredini dvorišta gorjela je vatra. Naokolo je bilo nekoliko doseljenika, a iz škole je upravo dolazila Kate Meredith. Jim je odmah prepozna i razveseli se.

U susret mu je dolazio i Brian Adamson.

— Nismo vjerovali da ćeš uspjeti. Veseli nas da si nesmetano dovezao teret...

— Usput je bilo teškoća — prekine ga Jim. — Bili smo napadnuti. Jedan mrtav i nekoliko ranjenih. Pojavio se i šerif koji je odveo mrtvaca do njegova gazde Simsona Oregona. Nije bilo baš lako. No sada vam svima zahvaljujem što ste mi sagradili prodavaonicu. Sutra je otvaranje!

— Pomoći ćemo vam je urediti — reče Brian Adamson. — Jeste li čuli, ljudi, čak se i šerif umiješao! Nadam se da će i nama krenuti nabolje.

Ljudi su naokolo šutjeli, a zatim se javi neki ogorčeni glas:

— Jeste li čuli, jedan je mrtav! To je vjerojatno početak! Jime Fletsheru, ne vjerujem da ćemo vas moći obraniti, ako...

— Ja nisam tražio zaštitu — oštro odgovori Jim. Pride kolima, otvori stražnju stranu i nastavi: — Pozivam sve na vino a imam i sanduk izvrsnih cigara! Ako ćete mi pomoći istovariti,

prvo se okrijepite i popijte čašicu.

Ljudi su najprije oklijevali. Zatim su Brian i još nekolicina počeli pomagati. Uskoro su svi priskočili u pomoć.

Jim Fletsher izide napolje i zagleda se u zvjezdanu noć. Uto se kraj njega netko javi:

— Je li se isplatilo, Jime Fletsheru?

On se polagano okrene i po glasu prepozna Kate Meredith.

— Kako to mislite, gospodice Meredith? — upita je mirno.

— Borba koju želite početi protiv moćnih, ne daje mnogo šanse malima. Isplati li se uz velike žrtve, ubijanje i prolijevanje krvi stvarati pravednije odnose.

On joj odgovori nakon kraćeg razmišljanja:

— To sam se već danas nekoliko puta pitao, a mislim da pravilno postupam. Nisam razmišljao isplati li se to, ako je posrijedi materijalni dobitak, gospodice. Osjetio sam na vlastitoj koži nemilosrdnost i grubost jednog od velikih stočara. Isprva sam ga namjeravao ubiti i na taj se način osvetiti, ali sam onda shvatio da mi to neće donijeti zadovoljštinu. Taj okrutni stočar, koji sebe smatra polubogom, samo je karika u lancu jednog društva koje želi vladati na ovom teritoriju. Počeo sam mrziti ovaj sistem. I sada se borim protiv njega! Za početak ću doseljenike opskrbljivati potrebnom robom koju im ni jedan trgovac u gradu nije htio prodavati. Ako bude potrebno, ovdje ću osnovati i grad i...

On ušuti jer je čuo topot konjskih kopita. Uto se pojavi neki jahač i zaustavi u tami. Jim

Fletsher prepozna Liz, pa se brzo uputi prema njoj.

Kate Meredith je samo čula kako je Elizabeth McIntire uzbuđeno rekla:

— O, Jime, čim sam čula, odmah sam sjela na konja i došla k tebi! Kako si samo hrabar! A kako smo te svi mi potcijenili! Ponosim se tobom.

Ove je riječi čula Kate Meredith i nerado se povukla još dva koraka. Istovremeno je vidjela kako je Jim pomogao djevojci sjahati te je s njom i konjem nestao u tami. Nije više mogla čuti što su razgovarali. Vidjela je samo dvije sjene u noći. Zatim je vidjela kako se manja prilika podigla na prste i obje su se prilike stopile. Upravo kada se htjela udaljiti, opazi kraj stražnjeg dijela kola nekog muškarca. Bio je to Brian Adamson.

On joj se približi i reče:

— Bila je to Elizabeth McIntire, kćerka čovjeka protiv kojeg se Jim zaprao bori. Ali ona ne uživa baš dobar glas, ta Liz! Posljednju godinu dana zavrtila je mozgom mnogim momcima. Kada bih samo znao je li između nje i Jima Fletshera nešto ozbiljno ili...

On ušuti. Bio je zabrinut i potišten.

— Svašta se naokolo priča — nastavi on. — Liz McIntire je svojeglava, i uvijek čini upravo ono što joj otac brani. Ne vjerujem da će se ona udati za kaubojka kao što je Jim Fletsher.

Kate Meredith ne reče ništa, ali još su joj u ušima odzvanjale Lizine riječi. Shvatila je da ta djevojka voli senzacije i uvijek želi biti u središtu pažnje, a vjerojatno misli da je Jim Fletsher borbu počeo zbog nje.

Šutke ude u kuću. Brian Adamson slijedio ju je, noseći vreću na leđima.

U međuvremenu su Liz i Jim odjahali u noć. Jim je primijetio po djevojčinu poljupcu koliko je bila uzbuđena. Zaustave se, djevojka ga uhvati za košulju i reče tiho ali ipak uzbuđeno:

— Kako si ti neustrašiv i hrabar. Premlati si Simsona Oregona. A sada i dalje prkosiš mom ocu. Možda ćeš ga čak pridobiti da pred tvojom hrabrošću poklekne! A tada će požaliti što te otjerao s ranča, što mi je zabranio da te ljubim i još poslao svoje ljude, koje je vodio Bill Johns, da te premlate. Ti ćeš zacijelo zbog toga ustrijeliti Johnsa, zar ne? Ali mom ocu ne smiješ ništa učiniti. On će se još morati ispričati. Sigurna sam da će te on jednog dana poštivati i prepustiti ti da vodiš veliki ranč. Samo mu pokaži da sam se zaljubila u pravog čovjeka.

Jim Fletsher je čuo mnogo više nego što mu je rekla riječima. Osjećao je nešto što nije znao objasniti. To je dakle ta djevojka koju sam želio oženiti, pomisli ogorčeno. Zbog nje sam proveo više od godine dana u brdima. Ona mi se cijelo to vrijeme činila kao oličenje nježnosti, čistoće i svih onih čarolija koje krasi dobru djevojku.

Jim Fletsher je bio razočaran.

— Liz, nije riječ samo o tebi i meni. Nije više važno da ti provedeš svoju volju i dobiješ ono što ti otac neće dati. Mislim da si već kao mala djevojčica bila takva, a možda si ovog puta zaželjela samo jednog običnog kaubojka.

— Jer ga volim! — poviče ona oštro i lupi nogom o zemlju.

— Svakako, ja osjećam koliko me voliš — reče on. — Ali ipak te moram razočarati, Liz. Zaista mi je žao, ali ne bojim se samo protiv tvog oca. Započeo sam borbu protiv nasilja, koji čine momci poput Simsona Oregona. Bit će to borba na život i smrt. Između nas ne može više ništa biti, Liz. Naši se putovi razilaze. Pokušat ću pobijediti velike da bi mali dobili svoja prava. Tada se neće više moći dogoditi da jedan moćan stočar pošalje svoje ljude da prebiju nekog kauboja samo zato što se usudio učiniti ili reći nešto što se polubogovima nije svidjelo. Tvoj otac i ja smo nepomirljivi neprijatelji. Borim se protiv njega i njemu sličnih. I tako je između tebe i mene sve gotovo. Žao mi je, Liz. Podi kući! Neće ništa koristiti da se tvoj otac ispriča i da me namjesti za prvog predradnika, a kasnije da me načini svojim nasljednikom! Također neće biti od velike koristi da ubijem Billa Johnsa, a niti da ti postaneš mojom ženom protiv volje svog oca, prkoseći mu time. Liz, mislim da si ti još mala, kao dijete koje želi lutku. Ja ću se smiriti tek kad doseljenici i farmeri postignu ista prava na ovim pašnjacima kao i stočari. Kad se doseljenici budu mogli nesmetano širiti po zemljištu koje im pripada po zakonu.

Ona ga je saslušala pognute glave, zatim ustukne i pogleda ga. U noći obasjanoj mjesecinom vidio joj je suze u očima.

— Ti govoriš kao budala. Ne možeš uništiti moćnije od sebe. To bi bilo isto tako kao da po-

kušaš brda sruviti sa zemljom. Moralo bi te zadovoljiti da postigneš poštovanje i ugled. Osim toga, morao bi biti zadovoljan da dobiješ mene. Zar ja za tebe nisam ono najdragocijenije na svijetu? Zar nisam? No, tada tvoja ljubav ne vrijedi ni centa!

U početku je govorila vrlo uzbuđeno, ali kasnije joj je svaka rečenica bila promišljena. Riječi su joj bile razumne, bez i trunka osjećaja.

Osjećao je to po zvuku njena glasa.

Ona je mogla biti hladna, proračunata i tvrdoglava poput oca, pomisli Jim. Ona može isključiti sve osjećaje i iznositi samo činjenice. Shvatio je da ona sada čeka odgovor, možda čak i odluku.

— Liz, nije mi stalo da postanem predradnik i zet jednog okrutnog velikog stočara, jer sam osjetio na vlastitoj koži što to znači pasti u nemilost velikih. A da me nije s ceste kupio doseljenik John Angus i danima njegovao u svojoj kolibi, vjerojatno bih crknuo na cesti kao pas. Pretukli su me i ostavili. Kakve li okrutnosti i nečovječnosti! Unatoč tome kunem ti se, ne činim to više zato kako bih se osvetio tvom ocu. Smatram da moram izvršiti svoju dužnost. Ja to moram učiniti! Inače ne bih nikada više mogao biti miran i zadovoljan, ne bih više sam sebe poštivao. Da, tako je to Liz! Volim te, ali za nas dvoje više nema sreće. Zbogom, Liz! Ne mogu od tebe očekivati da se boriš protiv svog oca. Postoji samo jedan put do naše sreće, da tvoj otac prestane ugnetavati male.

– Ti znaš da je to budalaština – reče ona suho. Okrene se i u tren je bila već u sedlu, prije nego što joj je on uspio pomoći. To je bio još jedan dokaz kako je ona izvrsna jahačica.

Iz sedla mu dobaci:

– Kad budeš ležao u prašini, Jime, tada ću ti pokušati pomoći. Ali tada...

Riječi su bile nerazumljive zbog daljine koja ih je dijelila. Ona podbode konja i odjuri u noć, ljuta, divlja i obeshrabrena.

Nije više znala voli li Jima još jače ili ga mrzi.

IX

Jim se polagano vraćao kući. Osjećao se kao omamljen. Znao je da je načinio vrlo težak korak. Bio je žalostan i osjećao je da je izgubio nešto što je neizmjereno želio.

Ponoć je bila već davno prošla kada su sve raspremili. Kate Meredith i još nekoliko žena pripremile su večeru. Bilo je raznih jela, koje ovi ljudi već odavno nisu okusili. Poslije večere malo po malo počeli su se razilaziti i odlaziti kućama.

Jim Fletsher je ostao sam.

Mac Blacklaw i Oklahoma Kid također su nestali, ali on je znao da spavaju u šupi koja je trebala služiti u slučaju nužde za konak gostima i putnicima. Graditelji su pomišljali na sve mogućnosti.

I Jim Fletsher osjećao je umor. Sve ga je boljelo, ali je ipak još jednom prošao kroz prodavaonicu. Tu je zaista sve bilo izvrsno planirano. S lijeve strane bio je prostor s mješovitom robom, a nasuprot njemu mali bar. Zatim prostor s odjećom i jedan manji sa sjemenom,

željeznom i ostalom robom koja se držala u buradima. Sve je bilo izvrsno smješteno, točno onako kako su doseljenici zamišljali prodavaonicu, gdje bi se čak mogli povremeno i okupljati.

Jim zapali cigaretu i izide. Želio je sjesti na klupu uz ulaz, popušiti cigaretu i o svemu promisliti. Uto opazi da na klupi već sjedi Kate Meredith. Omotala se velikom maramom jer je noć bila prohladna.

– Zar ste još budni? – upita je Jim malo začudeno.

– Jesam. Zanima me, Jime, je li Liz McIntire još uz vas? Znam već nešto o tome. Znam da vas je njen otac otjerao zbog nje.

On duboko uzdahne prije nego što je odgovorio.

Mi smo se htjeli vjenčati, ali se njen otac protivio. Ona nije još punoljetna. Još se želi udati za mene, ali ja bih se prvo morao pomiriti s njenim ocem. Ona kaže da je on sada već shvatio da bih ja bio prikladan zet moćnom stočaru. No ja tako ne mislim. Rekao sam joj da se naši putovi razilaze jer se njezin otac i jedan doseljenik isuviše razlikuju. Sve sam napustio! To ste htjeli znati zar ne, Kate Meredith?

– Da – odgovori ona. – To sam htjela znati, ali još mi nije sve jasno. Želite li pobijediti velike zbog povrijeđena ponosa ili se zaista želite boriti za male ljude? To je ono što sam htjela znati! Ali ipak vjerujem da bi ljubav jedne djevojke pobijedila vašu mržnju, Jime Fletsheru. Zapravo se čini kao da niste željeli osvetu, nego da sve to radite u ime pravde, da zaštitite potlačene. Odrasla sam u kolibi doseljenika pa i ja poznam

okrutnost velikih. Rodom sam iz Missourija. I tamo je bilo tako prije nekoliko godina.

Ona ode. Kad se malo udaljila, okrene se prema njemu i reče:

— Do videnja, Jime Fletsheru! Spavajte još nekoliko sati, jer će prvi kupci doći čim počne škola.

* * *

Sljedećeg jutra čuo je neke šumove oko koralja. Izide napolje i ugleda Maca Blacklowa kako odvezuje mule.

— Trebat će nam mnogo slame — reče vozač smiješeći se. — Ne možemo stalno puštati mule da pasu svježu travu.

Jim ne odgovori, ali pogleda prema šupi. Tamo je Oklahoma Kid čistio i laštio uzde i ostali pribor.

Jim pogleda Maca Blacklowa.

— Vi ste me željeli napustiti čim stignemo na odredište — reče mirno. — A ti si se htio napiti, zar ne, Mac?

Vozač se samo smješкао oza-rena lica.

— Ni sam ne znam što se to sa mnom dogodilo, ali postao sam znatiželjan da vidim kako će se sve ovo odvijati. Moja žed za viskijem je nestala. Ovih sedam dana bez pića mi je pomoglo. Vjerojatno se jad ne može utopiti u viskiju. Znaš, prije nisam bio pijanica. No, za sada nemam potrebe za pićem. Možda će sutra, prekosutra ili sljedećeg tjedna biti drugačije. Dakle, želio bih još neko vrijeme ostati ovdje, ako imaš za mene posla, Jimie. Želio bih vidjeti kako će se provesti čovjek koji se upustio u borbu s jakima da bi pomogao doseljenicima.

On se ponovo nasmiješi. Jim nije bio začuden. Već je putem spoznao da je taj krivonogi momak pošten, što je i dokazao kada mu se slomio kotač na kolima a on mu priskočio u pomoć.

Jim kimne i također se nasmiješi.

— Znam, ti sigurno želiš vidjeti kako će stočari od mene načiniti kašu. Uvijek si me zvao revolverašem pa sada želiš vidjeti kako daleko mogu stići.

Mac Blacklaw podigne svoja široka ramena kao da je u neprilici.

— Ne znam. Znam samo jedno. Imao si mnogo nevolja, a ja sam se htio napiti. U tim prilikama nisi mogao postupiti drukčije. Nisi mogao dopustiti da te jedna pijanica omete u naumu da pomogneš tim ljudima. Jučer sam čuo kako su ovi ljudi ovdje bili od svega odsječeni. Dakle, želio bih još neko vrijeme ostati ovdje. Možda se osjećam kao pas koji je, doduše, dobio batina, ali je ipak shvatio tko je pravi gospodar.

Jim ponovo pogleda prema šupi.

— A što je s Kidom? — upita on nježno.

Mac prošapće:

— Rekao sam mu da ga voliš. Ne vjeruje i kaže da ga ni vlastita majka nije voljela. Bio je zamišljen. Mislim da čezne za prijateljstvom i dobrotom. Njegov je način da se prikazuje zlim i divljim samo obrana. Time želi prikriti svoj jad i osamljenost. Utuvio je sebi u glavu da želi postati okrutan momak, bandit, ali u stvari...

Mac ušuti i slegne ramenima.

— Kid je ostao zato da spozna što ti misliš. Iako je nepovjerljiv,

ipak gaji nadu da će naći negdje oslonac. Mislim da je to tako.

Jim potvrdi.

— Pripremit ću zajuttrak.

Bio je to uspješan dan. Ljudi su neprestano dolazili i kupovali. U školi se održava nastava i djeca su pjevala.

Cijelog dana je imao pune ruke posla, iako su mu u prodavaonici povremeno pomagali Mac i Kid.

Kasno poslijepodne prodavaonica je bila gotovo prazna. Mušterije su dolazile iz udaljenijih krajeva pa su već poslijepodne gotovo svi otišli. Oni koji su stanovali bliže zadržali su se kod potoka da popričaju uz gutljaj vina ili piva.

Jimova knjiga za narudžbe bila je gotovo ispunjena, pa je pomišljao da će mu, kada drugi put krene u nabavu robe, trebati četvora kola. Ali to neće biti moguće jer su kola i mule skupi, a osim toga teško je naći vješte vozače.

X

Mac i Kid su tog kasnog poslijepodneva još podmazivali i pregledavali kola.

Kate Meredith poslije nastave došla je u Jimovu trgovinu. Nasmiješila se vidjevši ga iza tezge i rekla:

— No, kako je? Danas sam vidjela kako ste vagali mast za podmazivanje i brojili gumbe, prodavali pletače igle i djeci dijelili bombone, cijelo vrijeme s mamuzama na čizmama i s revolverom o boku. Samo jednom sam vidjela da ste radili nešto što vam donekle pristaje. Kada ste prodavali pušku i kupcu objašnjavali kako će se njome

služiti. Sve ostalo je zaista bilo smiješno.

On se nasmije.

— Sigurno, bilo je smiješno. Kada postanem uspješan trgovac, zaposlit ću prodavače, a za ženski odjel prodavačice.

On se uspravi i ozbiljno je pogleda. — Uskoro ću morati otići po novu robu. Čime vas sada mogu uslužiti, Kate Meredith?

— Došla sam vama i vašim pomoćnicima pripremiti večeru. Mislim da bi vam svima prijalo ukusno jelo. Nadam se da niste prodali sve zalihe.

Ona se nasmije i ode u kuhinju.

Jim okrene glavu jer je čuo kako se mostu približavaju neka kola.

Uskoro Jim Angus zaustavi kola. Pokraj njega je sjedio neki muškarac s puškom, a straga na slami su sjedile dvije žene.

John Angus reče Jimu: — To je moja sestra. Trebala je roditi prije nekoliko dana, s sada su žene ustanovile da se dijete više ne miče. Uputili smo se liječniku. Budući da on neće doći k nama, moramo roditelju voziti u grad. I jao doktoru ako ne bude bilo pomoći! Tada...

On ušuti i potjera konja.

Jim požuri u kuhinju gdje je Kate Meredith pripremala večeru. Objasni joj sve i zatim dođe:

— I ja ću poći u grad!

Ona je stajala kod štednjaka, ali ga nije htjela podsjetiti da će tada ostati bez večere.

— Naravno, Jime, i to ne samo stoga što ste obavezni Angusu. Morate pomoći ako je to potrebno i ako možete. Vi možete pozvati na odgovornost cijeli grad, liječnika i sve ostale

koji se protive da liječnik pomaže doseljenicima.

Posljednje riječi izrekla je vrlo ljutito.

* * *

Jim ubrzo sustigne kola, jer je John Angus vozio polako i oprezno. Kada su John Angus i njegov šurjak čuli jahača, okrenu se. Odmah su prepoznali Jima.

— Hvala, Jime.

— Johne, ja ću poći naprijed i pobrinut ću se da vas liječnik dočeka trijezan i da se obave sve potrebne pripreme. Dakle, vozite odmah u hotel! Sve će biti spremno za tvoju sestru!

John Angus samo kimne, a njegov šurjak reče promuklo:

— Jime, mi smo ti vrlo zahvalni, a nemoj se upuštati u tuču radi nas.

— Još nikada ni jedna tuča nije imala toliko razloga kao u ovom slučaju — odgovori Jim Fletsher i odjaše.

* * *

Jim priveže konja pred salonom i popne se na verandu. Zauzastavi se jer su mu prolaz do pokretnih vrata prepriječila dva kauboja s Oregonova ranča.

— Je li liječnik unutra? Momci, pustite me da prođem, ne želim svađe. Moram pronaći liječnika.

Oni se ni ne pomaknu da ga proopuste.

— Kako se uopće usuduješ doći u grad, huljo — reče jedan od momaka, a drugi doda: — Jedan stočar, kauboј koji je prešao »slamarima« i pomaže im opskrbljujući ih robom, nema što tražiti u gradu stočara. Naš liječnik je samo za nas, stočare,

jahače i njihove obitelji! Ako ti doseljenike opskrbljuješ svim potrebnim stvarima, tada im pribavi i liječnika. Hehehe, imate i učiteljicu, a čuli smo da stanuje u tvojoj blizini!

Posljednju rečenicu izgovorio je vrlo podrugljivo.

Jim se nije dulje zadržavao. Iako su ona dvojica bila na sve spremna, on ih ipak zaskoči spretnošću i brzinom. Iznenada ih snažno odgurne prema pokretnim vratima saluna. Oni izgube ravnotežu spotaknu se i nespretno padnu. Prije nego su se snašli Jim ih onesposobi munjevitim udarcima revolvera! Time je pokazao gostima u salunu kako najednom može svladati dva prilično ratoborna kauboja s Oregonova ranča. Vidjeli su kratku i brzu borbu, te se uvjerali da je Jim brz i odlučan.

U salonu je bilo i nekoliko kauboja s ranča Star, bivših Jimovih drugova. Tu su bili također Cimarron i Curly. Cimarron se nesvjesno uhvati za bradu gdje ga je jednom Jim Fletsher udario. Zatim se obrati Jimu:

— Hej, što je s tobom, divlji Jime? Kakva je to igra?

Zatim se svi okrenu prema pretučenim kaubojima.

Alex Robson, vlasnik saluna, polagano se digne od kartaskog stola u kutu i mrko pogleda svog revolveraša i pomoćnika, mračnog i opasnog Rexa Eldera.

Za to vrijeme Jim je oštro odgovorio na Cimarronovo pitanje, tako da su svi prisutni mogli čuti. To je ujedno bila i opomena svima.

— Nije to nikakva igra, Ci-

marrone. Riječ je o životu i smrti jedne jadne žene. A ove dvije budale nisu me htjele pustiti u salun, iako sam ih zamolio.

Napokon je u kutu otkrio liječnika pa se uputio prema njemu. Nitko ga nije ometao. Svi su bili mirni i čekali da vide što će se dogoditi.

Liječnik Jeb Pointer igrao je šah. Rukama podbočio glavu, piljio u figure i sisao opušak cigare. Pokraj njega bila je prazna čaša i gotovo prazna boca viskija, što je značilo da je gotovo ispio svoju večernju »porciju«.

Činilo se da uopće nije bio svjestan ničega što se oko njega događa. Nije čak podigao glavu kada mu je Jim dodirnuo rame i upitao ga:

— Jeste li dovoljno trijezni doktore? Odgovorite mi! Nije čak ni odgovorio na pitanje. Činilo se kao da se sve to njega ne tiče.

On reče gorko i nekako rezignirano:

— Nikako mi ne uspijeva pobijediti bijele, ma koliko se trudio. Ako igram protiv moga drugog ja, tada uvijek dobiju crni, to je vjerojatno zbog moje duše. Moja je duša crna kao vječna tama. To je moja sudbina.

Pogleda Jima i nagne se natrag u stolicu.

— Kauboju, znaš li igrati šah? Ako je tvoja duša bijela, igraj samnom!

A zatim je pokazao da je ipak čuo Jimovo pitanje:

— Trijezan, kauboju? Ja nikada nisam trijezan! Kako da budem trijezan, kad se neprestano nalazim u ognju pakla? Što že-

liš od mene? Čini mi se da sam te tu i tamo ponekad vidao. Samo...

— Riječ je o ženi doseljenika, koja će uskoro stići ovamo. Čini se da nosi mrtvo dijete. Mora prijeći dalek i težak put, jer vi kao liječnik ne izvršavate svoju dužnost i ne odlazite na poziv doseljenika. Zašto ne pomažete doseljenicima, zar vam je jedan od ovih polubogova zabranio da im pružite liječničku pomoć?

Jimove riječi nije razumio samo liječnik nego i svi ostali. A svaki od njih znao je što je posrijedi.

Oba kauboja s Oregonova ranča koje je Jim udario, počeli su se stenjući dizati i ljutito psovati. Cimarron i još nekoliko muškaraca priđu im i ušutkaju ih. Uto se otvore vrata saluna, i uđe stari mršavi šerif. Vjerojatno je stajao napolju neko vrijeme i čuo Jimove riječi.

Jeb Pointer uzme bocu, natoči ostatak u čašu i ispije.

— To je ono što mi je potrebno. A ovaj je grad protiv doseljenika. To je grad stočara, on pripada stočarima. U ovome gradu doseljenicima se ništa ne prodaje. A zašto bih ja prodavao svoju liječničku pomoć? Ja sam onakav kakav ovaj grad želi da budem. Kauboju, ako pomognem toj ženi, prvo moram dobiti pristanak gradske uprave. To mora biti pismeno kako ne bih snosio nikakve posljedice što sam pomogao ženi doseljenika!

Jim Fletsher ga pogleda i pomisli da je lud, ali tada shvati da je na ne baš lijep način ali jasno opisao stanje u gradu.

Jim se okrene i pogleda u šerifa:

— No, šerife, što čekaš?

Jackson Osborn pogleda u dvojicu kaubojja koje je Jim premlatio. Na njima su još bili vidljivi tragovi udaraca.

— Smjesta da ste napustili grad i pošli kući — reče šerif. — Uhapsit ću vas ako ostanete još i minutu ovdje.

Zatim se obrati Jimu:

— Ja ne mogu liječnika prisiliti da obavlja svoju dužnost. Ne mogu ni gradsku upravu prisiliti da mu izda tu dozvolu. Znam da u svemu tome stradavaju bolesnici, ovog puta trudnica.

Jim potvrdi i uputi se prema vratima.

— Sada ću poći u hotel. Pobrinut ću se da ta žena dobije dobru sobu, i da mi osiguraju sve što je potrebno za operaciju. Čujete li me, doktore? A od vas očekujem da odmah dođete. Meni je svejedno da li ćete dobiti dozvolu ili ne.

Prođe pokraj šerifa i iziđe na polje. Ona dvojica kaubojja upravo su se spremala da odjašu. Jedan poviče Jimu:

— Tebi ćemo jednog dana ode-rati kožu! Vratit ćemo ti ovo!

Jim se nije obazirao na njih. Uputio se u hotel gdje je dugo morao raspravljati s vlasnikom hotela dok nije uspio da mu prirede sve što je tražio.

Zatim ponovo pòde na ulicu. Šerif također iziđe. Ugleda Jima ispred hotela, prijeđe cestu i stane uz rub pločnika. Obojica su gledala prema ulazu u grad, ali kola se nisu pojavljivala. Jackson Osborn izvadi iz džepa pola cigare i zapali je, a zatim se obrati Jimu.

— Rekao sam dovoljno jasno Simsonu Oregonu da tebe i doseljenike ostavi u miru. Rekao sam mu da ću ga sljedeći put uhapsiti ako njegovi ljudi ponovo izazovu nerad. Dakle, opomenuo sam ga, ali čini se da to ne koristi. Jime, Simson Oregon ne može preboljeti poraz. Želi se pokazati pred Abeom McIntirom i Liz. On će ponovo nešto pokušati protiv doseljenika, jer im želi dokazati koliko je moćan. Oregon zna da će mu McIntire u tome pomoći, ako to bude potrebno.

Šerif ušuti a zatim nastavi:

— Doći će vrijeme Jime, kad ću ja tebi morati pomoći, a to mi je i dužnost. Nisam nikada prezao od toga... Mislím da će njihovi moćni momci zgaziti jednog običnog šerifa. A kada ja budem mrtav, tebe i sve koji su uz tebe, proganjanat će dok vas ne unište. Zbog toga ti kažem još jednom, mladiću, odustani! Nije još vrijeme za borbu. Pričekaj dok zakon bude jači. Pričekaj dok ne dobijemo pravu vlast, sa sucem, tada...

— Tada će to biti vlast stočara, a sudac će biti uz njih — prekine ga Jim.

Napokon se pojave kola, a i liječnik je izlazio iz saluna.

— Doktore, neka vas nebo kazni što sam morao svoju ženu voziti na tako dugi put, jer niste htjeli doći k nama — reče s kola šurjak Johna Angusa.

— Ovoga ste puta imali sreću, grad mi je dopustio da pomognem ženi jednog doseljenika. Ovaj grad je danas velikodušan, — liječnik se čudno nasmi-je, kao luđak ili očajnik.

Zatim ode u hotel.

Jim Fletsher je vidio kako je

John Angus odveo svoju sestru u hotel. Nadao se da će sve dobro proći. Zapravo je sve bilo lakše nego što je očekivao.

Jim je otišao u salun da nešto pojede, jer je bio gladan. Svi su ga gosti promatrali.

Alex Robson mu pride i upita ga:

– Fletsheru, valjda niste došli u moj salun jesti? Ako je ženi pružena pomoć u našem gradu, to još ne znači da ovamo može ući svaka skitnica da napuni želudac.

Njegove su riječi bile sve oštrije i oštrije.

Jim izvadi novac iz džepa i stavi ga na stol.

– Ono što sam pojeo, platit ću. Ne morate mi vratiti ostatak, neka vam to ostane kao napojnica.

Okrene se konobaru i zatraži dvostruki viski. Zatim se okrene prema Alexu Robsonu koji je još stajao kraj njega i pušio cigaru.

Želiš li još nešto reći, Robsone? – upita ga.

– Izidi iz mog saluna – reče on odsječno. – Malo prije bilo je drugačije. Čisti se odavde! Bio si kauboj, ali si promijenio zvanje. Više ti nema mjesta u mom salunu.

Jim Fletsher osjeti bijes, koji nije mogao svladati. Ne odgovori, ali dohvati prvu bocu koja je stajala na šanku i napuni čašu.

– Čekat ću ovdje sve dok ne saznam je li žena doseljenika spašena. A budući da je ovo javni lokal a ne zatvoreni klub, ostajem ovdje i zahtijevam sve ono što mogu platiti. Sada me ostavi na miru, Robsone!

Nakon tih riječi htio je ispiti piće.

Alex Robson bio je spreman dokazati svoju solidarnost sa stočarima. Jednim udarcem izbijе Jimu čašu iz ruke, a kako nije bio siguran što će na to Jim učiniti, istovremeno ga desnicom udari u trbuh i zaurala:

– Rex!

Rex, njegov revolveraš, upravo se spremao da napadne Jima s leđa ali ga je viski koji je Alex izbio Jimu iz ruke poprskao po očima i omeo ga.

Alex Robson udarao je snažno i točno. Prije nego što je otvorio salun bio je boksač. Još jednom udari snažno Jima, ne bojeći se uzvratnih udaraca. Znao je koliko je Jim opasan protivnik. U to se malo prije uvjerio, a možda ga je zbog toga baš naročito privlačilo da ga udari.

Jim mu je uzvraćao udarce. Uto opazi kako mu se približava Rex Elder, pa zgrabi bocu i baci je prema njemu prije nego što je ovaj stigao izvaditi revolver iz korica. Boca pogodi Elde-
ra u glavu i on padne na pod.

Umiješaju se ostali muškarci u salunu. Među njima su bili Cimarron i Curly.

Netko poviče:

– Bacimo napolje, prijatelja doseljenika!

Jim zgrabi s lijeve i desne strane po dvije stolice i ispriječi se ispred njih. Okružili su ga sa svih strana, udarali, ali on je udarce uzvraćao.

Jimove šanse uskoro su postale vrlo loše. Po dvojica su ga držala s lijeve i desne strane. Kada je počeo udarati nogama, uhvatila su ga još dva momka za noge tako da je bio potpuno bespomoćan.

Zatim su se dvojica izmjenji-

vala i tukla ga. Znao je da je izgubio borbu. Ponovo će ga pretući kao nedavno. U to je bio gotovo siguran. Najednom mu je stigla pomoć.

Nije to bio šerif, koji je, doduše, već morao doći, nego Mac Blacklow.

Ušao je nakostriješen poput divljeg bika i kriknuvši baci se u gomilu. Snažno je udarao pa se Jim uspio osloboditi.

Jim je čuo kako Cimarron stenje ispod stola:

— O nebesa, zašto se mi zapravo međusobno tučemo? Kome je to palo na pamet?

Jim klimne Mac Blacklowu i oni iziđu. Jim pride svome konju. Boljelo ga cijelo tijelo. Ono što se upravo dogodilo bilo je besmisleno i glupo, nekorisno i primitivno. Kraj sebe ugleda Mac Blacklowa kako jaše na mazgi. I on je jadno izgledao. Ali najvažnije je bilo da su ipak pobijedili.

Kada je Jim krenuo prema drugoj strani pločnika, ugleda šerifa. Jackson Osborn stajao je i pušio cigaru. Jim dojaše do njega i reče mrzovoljno:

Salun je razbijen. Hoćete li me sada uhapsiti, gospodine? — reče izazivajući.

— Mladiću moj — reče mirno šerif. — Kada jednom ostariš, i ti ćeš se osjećati tako kao ja. Ako već Alex Robson drži javni salun, mora posluživati jednako sve goste koji mogu platiti naručeno. On ih ne smije napasti niti vrijeđati. Znam sve što se u salunu dogodilo. Ne mogu te uhapsiti, Jime.

Jim se malo zamisli a zatim upita: — A što je s Alexom Robsonom? Zašto mi niste došli u pomoć, šerife?

Jackson Osborn ne odgovori odmah, ali zatim reče gotovo grubo:

Želio si tuču i dobio si je.

— Ti se bojiš, Osborne. Nisi htio poduzeti ništa protiv njega, jer je on u gradskoj upravi. A možda te zato neće više birati. Ti si kukavica, Osborne!

Nakon tih riječi se udalji. Osjećao se ipak posramljeno, kao nepromišljeni mladić, jer je uvrijedio starog šerifa.

Odjaše u noć a Mac Blacklow ga je slijedio na mazgi.

— Gospodica Kate Meredith mislila je kao i ja da pođem za tobom ako bi možda upao u kakvu nevolju.

XI

Kate Meredith se probudila. Čula je konjska kopita kako sablasno odzvanjaju kroz noć. Bilo je više jahača koji su se približavali.

Kate je već dovoljno dugo bila ovdje pa je bila o svemu obaviještena. Zнала je da se to sigurno neki stočar s velikog ranča ili njegov predradnik približava sa svojim ljudima.

On se digne, prebaci kaput preko leđa i kosu sveže vrpcom na zatiljku. Zatim pođe napolje na verandu škole, čekajući što će se dogoditi.

Već je svitalo. U sivoj svjetlosti dana koji se radio Kate Meredith ugleda jahače koji su se približavali s brežuljka, a zatim sišli u dolinu.

Stigle su na konjima koji su bili zapjenjeni od napora. Oni se razmaknu i opkole školu i prodavaonicu. Bilo ih je više od dvadeset. Kate izade iz sjene verande i oni je ugledaju. Bilo je sve tiho. Jahači su umirivali ko-

nje da ne lupaju kopitama.

Kate je šutjela i čekala. Znala je da se mladić u šupi već odavno probudio. Ako izbiје svađa, vjerojatno se neće boriti, pomisli ona zabrinuto. Ona svrati svu svoju pažnju na jahača koji je prišao ulazu u školu. Znala je da je voda. Jahao je velikog crnog pastuha.

Zaustavio se. Pastuh mu je bio iscrpljen od dugog jahanja pa je mirno stajao i dahtao. Čovjek skine šešir i reče:

— Gospodice ja sam Simson Oregon. Došao sam načiniti kraj ovoj igri. Jim Fletsher je prije nekoliko sati grdno premлатio dva moja kauboja u gradu, a dva doseljenika su, kad se smračilo, ukrali nekoliko mojih goveda. Došao sam ovamo da izravnamo račune.

On ušuti, a ona osjeti kako ju je oštro promatrao.

— Što želite? — upita ga ona. On ne odgovori. Okrene se u sedlu i glasno poviče:

— Dakle, počnimo s prodavaonicom!

Zatim se obrati djevojci i reče:

— Ja nemam ništa protiv vas, gospodice. Naprotiv vi se neobično svidate. Nikada nisam mogao ni pomisliti da ću usred divljine naići na takvu ljepoticu, u jednoj takvoj primitivnoj školi...

— Držite jezik za zubima gospodine! — ona ga ljutito prekinе. — Ja sam kćerka doseljenika i odrasla sam u jednoj kolibi od blata.

On kimne glavom i reče:

— Na smetlištu mogu izrasti i ruže. To nije ništa čudno. No, dajem vam nekoliko minuta vremena da sakupite svoje

stvari. Zapalit ću školu i prodavaonicu.

— To je zločin! Meni je ukradena stoka, a moji su ljudi pretučeni. Ovi se doseljenici i suviše šire. Trebali su školu i prodavaonicu sagraditi bar pedesetak kilometara dalje. Ali tik uz granicu ja neću trpjeti nikakve zgrade, gospodice! Kada moji ljudi zapale prodavaonicu tada...

U taj tren oglasi se puška iz šupe. Zatim se začu kreštavi glas Oklahoma Kida. Svaka se riječ mogla dobro čuti.

— Samo dodite, vi banditi! Samo pokušajte zapaliti prodavaonicu! Drugi metak će biti za vas! Ja neću dopustiti...

Uto se začu pucanj revolvera.

Glas mladića utihne a njegova puška ponovo opali.

Simson Oregon izusti kroz zube psovku i odjaše prema mladiću. Kate Meredith jače se zagrane ogrtačem i također prede preko verande. Nije obraćala pažnju na ljude koji su joj dobacivali psovke, nego samo kako će što prije stići do mladića.

Kad je stigla do njega i klekla, u prvi mah je pomislila da je mrtav. Uzme ga u naručaj i pogleda prema Simsonu Oregonu koji je sjedio na konju i gledao nju i mladića s visoka.

— Ako je ovaj mladić mrtav vi ćete za to odgovarati.

On potvrdi i poviče svojim ljudima: Naprijed! Uništite prodavaonicu i školu!

* * *

Jim Fletsher i Mac Blacklaw došli su sat kasnije.

Jahali su brzo jer su vidjeli u daljini kako je jutarnje nebo

obojeno crveno. Bili su sigurni da to nije sunce, jer ono ne izlazi na jugu.

Obje kuće su gorjele. Bilo je očito da se ništa više nije moglo spasiti jer su se već krovovi urušili.

Jim napokon ugleda Kate Meredith. Klečala je pokraj drveta ispod kojeg je bila klupa od breze. U nekoliko zavežljaja i kovčega spasila je imovinu iz škole koja je izgorjela. Jim opazi da Kate kleči uz mladića. Sve je bilo obasjano vatrom. Kate se digne i pode mu nekoliko koraka u susret.

— Kid je još živ. Još živi, ali...

Jim skoči sa sedla. Klekne pokraj mladića i ustanovi da mu je Kate stavila privremeni zavoj.

— Htio je zaustaviti one bandite s ranča Oregon — reče Kate. — Zapucao je jednom u zrak a tada su ga...

Ona ušuti, jer ju je glas izdao. Zatim pogleda u Jima i reče:

— Ovdje je bio Simson Oregon s dvadeset svojih ljudi. Rekao je da ste dva njegova kauboja gadno pretukli i da su doseljenici ukrali njegova goveda, stoga vas je htio primjerno kazniti. A ako želite sagraditi nove zgrade, one ne smiju biti tako blizu njegova posjeda.

Jim ne odgovori. Pregleda Kida, zatim začu konjska kopita i kola kako se približavaju. Znao je da će sa svih strana dolaziti doseljenici. Odsjaj vatre bio je vidljiv nadaleko. Sigurno se brzo proširila vijest među doseljenicima da škola i prodavaonica gore. Sada su sa svih strana hrlili prestrašeni doseljenici da se

uvjere što se to događa i je li vatra signal za otvorenu borbu.

Veliki tog kraja, moćni stočari počeli su otvoreni rat protiv malih. Ono što je do sada bilo više-manje skriveno, teror, okrutnost i prijetnje sada su prerasli u otvoreni sukob.

XII

Bilo je oko podne kada je Jim Fletsher stigao u Twe Danceo. Doveo je sa sobom Kida, ali njemu više nije bio potreban liječnik.

Kada je Jim putem otkrio da je Kid umro, uputio se ravno šerifu.

— Sve sam već čuo — promrmlja šerif. — Dovezao si u grad mrtvog mladića, koji je radio kod tebe.

Jim sjedne i sve mu ispriča. Na kraju reče potišteno:

— Što misliš, Jackson, zašto sam došao k tebi kao šerifu a ne k Simsonu Oregonu da mu uzmem skalp? Što misliš, zašto još jednom pokušavam?

Jackson Osborn iznenađeno ga pogleda. Malo je razmišljao a zatim reče:

— No dobro, Jime. Dakle, prije nego što kreneš u otvoreni rat kao vođa doseljenika, želiš još jednom pokušati zakonito. Što onda želiš od mene?

— Ništa drugo nego da izvršiš svoju dužnost, šerife, ništa drugo nego da postupiš po zakonu!

Šerif potvrdi. Otvori ladicu pisaćeg stola i izvadi skupu cigaru. Zapali je i gotovo nježno se obrati Jimu:

— Ovo će biti moja posljednja cigara, moj mladiću. Slutio sam da ćeš me jednog dana prisiliti

na taj korak koji će mi donijeti smrt. Zbog toga nisam nikada bio uz tebe. Ali ti vjerojatno ne možeš drugačije. Ti moraš slijediti svoj put, a, naravno, i čovjek od zakona mora obavljati svoju dužnost.

Gledao je u cigaru koja se pomalo pretvarala u pepeo.

— To je dobra cigara. Rijetko sam sebi mogao takvu priuštiti. Samo za izvanredne prilike. No dobro, mladiću moj, ja ću poći svojim putem. Potražit ću gospodicu Kate Meredith. Gdje je mogu naći?

— Kod doseljeničke obitelji Briana Adamsona. Ona će tamo u šupi održati nastavu.

— Ja ću se za sve pobrinuti, Jime. A što ćeš ti učiniti?

— Čekati. Moj vozač sakuplja moje mule, a ja ću ovdje čekati. Ako zakon ne uspije, tada Jacksone...

On se digne, dodirnuvši vršcima prstiju držalo revolvera i reče:

— Prije nego što dopustim oružani sukob doseljenika i stočarima, pokušat ću to srediti s velikima. To će svakako biti manje zlo i mnogi će životi biti pošteđeni. Tako će biti spriječeno besmisleno prolijevanje krvi.

Ako je Simson Oregon kriv, ja ću ga uhapsiti — reče kruto Jackson Osborn.

Jim je znao da je razgovor završen i šutke se uputio napolje.

Ovoga puta dobio je u salunu bocu viskija. Viski je bio dobar i malo je ublažio njegovu gorčinu, a ipak nije popio više od četvrtine jer je želio ostati trijezan.

Razmišljao je o Oklahoma Kidu, Kate Meredith, Liz i njenu

ocu. Zatim opazi kako je šerif odjahao iz grada. Svratio je najprije do Kate Meredith da provjeri izvještaj.

Jim Fletsher bio je uvjeren da će šerif izvršiti svoju dužnost.

* * *

Šerif Jackson stigao je kasno poslijepodne na Oregonov ranč, a njegov stari konj bio je prilično iscrpljen. Kada je sjahao ispred velike verande, Simson Oregon iziđe iz zgrade.

Kada je šerif zakoračio na prvu stepenicu verande i Simson Oregon reče okolo:

— Ostani dolje i prvo mi kaži što te vodi ovamo. Što želiš, Jacksone?

Ali šerif se ne zaustavi. Popne se još tri stepenice i zatim reče hladno:

— Simsone Oregone, dolazim kao predstavnik zakona. Riječ je o umorstvu i paležu. Saslušao sam svjedoke i sada sam na tragu ubojici i palikući. Ti si bio vođa, Simsone Oregone. Hapsim te. Osedlaj konja i pođi sa mnom!

On brzo stavi ruku ispod kaputa i izvadi revolver.

Sa strane mu netko dovikne:

— Ne tako brzo, starče, samo ne tako brzo!

Šerif se napola okrene. Promatrao je čovjeka koji se pojavio iza ugla s uperenom puškom.

— Jesi li ti ubio onog momka pokraj doseljeničke prodavaonice?

— Pa što, ako i jesam — odgovori. — Svi mogu potvrditi da je ta budala uperila pušku i da mi je htio pucati u trbuh.

Jackson Osborn samo kimne glavom.

— U redu, tada imam na okupu obojicu optuženih. Vođu koji je naredio da se zapale zgrade i mladićevog ubojicu. Kako se zoveš, momče? I tebe hapsim, ostavi oružje! Kako se zoveš?

— Neću poći s tobom! — odgovori momak a pitanje kako se zove je prečuo.

Šerif je čekao nekoliko trenutaka. Držao je revolver u ruci, doduše uperen u Simsona Oregona, ali krajičkom oka pazio je i na momka s puškom.

— No dobro — reče šerif sasvim mirno, i okrene se prema čovjeku s puškom i brzo uperi revolver prema njemu.

Čovjek s puškom opali, a metak samo okrzne vršak šerifova ramena jer se brzo okrenuo. Drugi metak šerif više nije mogao izbjeći. Njegov stari revolver također opali i metak pogodi cilj.

Jackson Osborn je teturao i čuo kako mu Simson prilazi. Oregon ga udari desnicom u sljepoočnicu i šerif padne na zemlju.

Jackson Osborn se uspio podići i još jednom opaliti ali metak se zabije u pod verande. Zatim padne i ostane nepokretan. Simson Oregon mu je prišao. Mogao je samo ustanoviti da je šerif mrtav.

On se digne i pogleda naokolo. Bio je ljut. Kuhar izide iz kuhinje, a prijeko, ispred spavaonice, stajala je skupina kaubojja. Pojavio se i kovač. Simson Oregon je znao da je kovač bio jedan od malobrojnih šerifovih prijatelja. Opazi još i dvije skitnice koje su došle navečer da isprosjače večeru.

I suviše svjedoka, pomisli Oregon. Znao je da će se uskoro u cijelom kraju znati kako je umro šerif. Simson Oregon zapošljavao je na svom ranču gotovo više od stotinu ljudi.

Također je vidio kako su skitnice zamakle za ugao kuhinje. Oni će žurno ponovo osedlati konje i otići.

Simson Oregon se bojao da će ga Abe McIntire sada ostaviti na cjedilu.

Mahne kaubojima koji su stajali ispred spavaonice. Nije mu izbjeglo da su se nećkali priči.

— Bio je to nesretan slučaj — objasni im. — Stavite Charlyja i šerifa na jedna kola i odvezite ih u grad. Svakom tko pita možete ispričati upravo onako kako se zbilo. Tate, osedlaj mi žutog ždrijepca, idem k Abe McIntiraeu!

* * *

Dvije skitnice stigle su u grad Two Dance, gdje su se osjećali donekle sigurno. Odmah su otišli u salun i poslužili se hladnom zakuskom.

Prišao im je Alex Robson.

— Ako mislite da ćete račun moći platiti jednim dolarom, nakon što ste sve ovo pojeli kao gladni vukovi, tada se gđno varate.

— Imamo najnovije vijesti koje su vrijedne hladne zakuske i viskija i još uz to dobre napojnice. Mi smo namjeravali večerati na Simsonovom ranču, ali smo pobjegli, jer su tamo bila dva mrtvaca.

Alex Robson uzbuđeno reče:

— Pričajte, a možete jesti i piti koliko god želite.

Skitnice iskoriste taj trenu-

tak. Nisu ništa prešutjeli.

Ljudi koji su naokolo stajali mirno su ih saslušali. Bili su svi kao opčinjeni onim što su čuli. Tog su trenutka spoznali da se njihov šutljivi i zatvoreni šerif borio za pravdu, iako je prije bio na strani grada i čuvao interese stočara.

Kad je saznao za umorstvo i podmetanje požara, šerif je otišao da ispuni svoju dužnost.

Bio je neustrašiv iako je znao što ga tamo očekuje.

Bio je sasvim sam i nitko ga nije pratio. Šerifska zvijezda nije bila dovoljna zaštita ako ljudi nisu poštovali zakon.

Građani su tek sada počeli pomalo shvaćati što to zapravo znači.

Uto začuju kako se u kutu pomaknuo stolac. Sjete se da je ovdje bio Jim Fletsher koji je sjedio uz prozor. Svi se okrenu prema njemu.

Prišao je šanku i stavio na nj novac za popijeni viski, a zatim se uputi prema vratima.

— Hej! — oštro poviče Alex Robson.

Jim se okrene i pogleda ga preko ramena.

— Što želiš, Robsone?

— Što ćeš sada učiniti, Jim? — upita ga Robson.

Jim se okrene prema prisutnima i reče:

— Poštovao sam zakon. Ja nisam mogao sam osvetiti ubijenog mladića, zar ne? Morao sam otići šerifu prijaviti ubojstvo i požar. To je bio pravi put. Simson Oregon je ubio predstavnika zakona. Poći ću k njemu.

Nakon tih riječi iziđe.

XIII

Negdje u to vrijeme Simson Oregon je stigao na ranč Star. U uredu je još gorjelo svjetlo.

Privezao je konja. Iz tame mu se približavao Bill Jolins, prvi predradnik na ranču Star.

Simson Oregon ga nije čekao, jer ga ionako nije baš suviše volio. Oregon se uputi prema verandi i kada je utihn timer njegov korak praćen zveckanjem mamuza, iznutra se začuje glas Abea McIntirea:

— Udi samo, Simsone! Udi!

On uđe. Preko ramena je vidio kako se predradnik zaustavio pokraj njegova konja. Vjerojatno je primijetio kako sam brzo jahao, pomisli Simson Oregon. Htio je upravo zatvoriti vrata, ali Abe McIntire reče:

— Ako je Bill Johns napolju, tada ga pozovi unutra, Simsone. On je moj prvi predradnik. Ako ti pališ kuće i ubijaš golobrade mladiće, onda se to i njega tiče.

On, dakle, već zna, pomisli Simson. Uskoro će saznati i da je šerif ubijen.

Okrene se prema vratima i poviče preko dvorišta:

— Dodi ovamo, Bille!

Zatim pođe do stolca, sjedne i mamuze zabije među daske drvenog poda.

Bill Johns polagano uđe i zatvori vrata.

— Ti radiš vrlo svojeglavo i samostalno, Simsone — promrmlja Abe McIntire. — Tebi vjerojatno nisu potrebni savjeti?

— Mislio sam da će ti biti pravo ako nešto sam poduzmem — reče potišteno Oregon.

Oregon je sve točno izvijestio.

Ništa nije uljepšao. Rekao je sve same gole činjenice. Nije obmanjivao ni sebe ni svoje partnere.

Kada je ušutio, svi su također neko vrijeme šutjeli.

Abe McIntire sjedio je pognute glave i razmišljao.

Simson Oregon pogleda predradnika i ljutito reče:

– Što stojite tako i buljite u mene?

U očima Billa Johnsa zaiskri zloba. Zatim se povuče u stranu. Uzme sa zida pušku i počne njome mahati. Abe McIntire ga pogleda ali ne reče ništa. Trenutak je još razmišljao a zatim će grubo:

– Vjerojatno si još bijesan što te Jim Fletsher istukao, pa si gotovo izgubio razum. Prije nisi činio takve gluposti. Mogu to protumačiti samo tako da ne možeš preboljeti poraz i želiš svakako nešto učiniti da pokažeš svoju nadmoćnost. No, dobro.

Nekoliko je trenutaka razmišljao, a zatim lagano lupio rukom po stolu.

– Bit ću uz tebe. Pričekat ćemo što će se dalje dogoditi. Ako ja budem uz tebe, bit će i drugi veliki stočari. Bio je to nesretan slučaj. A onaj čovjek, koji je ubio tog mladića, Oklahoma Kida ili Nebraska Kida tako nekako, zar ne, taj je čovjek mrtav. Njega je ubio šerif, kao što sam čuo. Mi ćemo već naći neki izlaz. Stanovnici Two Dancea su nam se uvijek pokoravali. Oni žive od nas. Nadam se da neće praviti teškoće. U najgorem slučaju zabranit ćemo našim ljudima da odlaze u grad i tamo troše. Mogu se opskrbljivati u Me-

dicine Bowu ili Rawlinsu. Može-mo čak i ovdje otvoriti prodava-onicu i bar pa još i zaraditi na našim ljudima. Dakle, dobro što si najprije došao ovamo. Svatko griješi.

– Ali ubuduće ne čini ništa bez dogovora. Od sada ću ti ja davati naloge, dok to ne prođe i dok se sve ne zaboravi. Zastane a zatim nastavi:

– Potrebno nam je nekoliko kradljivaca stoke. Htio bih da nam doseljenici krađu stoku ili bar da rade zajedno s kradljivcima. Jednog dana morat ćemo imati za to dokaze. Morat ćemo iskorijeniti kradljivce stoke i skitnice, a pri tom ćemo doseljenicima utjerati strah u kosti. Moraš pronaći momke koji imaju nešto na savjesti i koji će biti sretni što su pronašli sklonište i zaštitu pa će sve naloge izvršavati bez riječi. Jesi li me razumio?

– Jesam – odgovori Simson Oregon i ustane. – Do sada smo bili dovoljno moćni da smo sve mogli činiti bez maske. Čak nam ni šerif nije mogao ništa. Ali sada se skrivamo u mraku. Trebamo unajmiti kradljivce i odmetnike da za nas rade, pa će mnogi nevini doseljenici stradati zbog njih.

– Imaš li bolju ideju? – upita ga Abe McIntire. – Prije no što dopustim da dođe do otvorenog rata između uzgajivača stoke i doseljenika, pokušat ću na taj način. Nadaćmo se najboljem. Ako nam uspije uništiti ovogodišnju žetvu doseljenicima, tada će biti sljedećeg proljeća sasvim upropašteni. Mi ćemo im poslati ljude da od njih otkupe zemlju, a oni će svoja prava prodavati za malo novca.

Ali najprije ih moramo dobro prestrašiti.

Simson Oregon kimne. Još jednom pogleda Billa Johnsa, a zatim izide. Kada je Abe McIntire čuo da se udaljavaju kopita, obrati se Johnsu:

– Razočarao me. Nije tako velik kao što sam mislio. Jim Fletsher ga je istukao i dovezao kola u naselje protiv njegove volje. Ta dva poraza su ga gotovo dovela do ludila, ali ga moram podržati i zaštititi. Inače će Fletsherova pobjeda biti i suviše velika. Tada će netko od nas velikih pasti!

– Ja ga nikada nisam suviše cijenio – reče Bill Johns. – On je do sada samo imao sreću, ali on ne bi nikada bio pravi muž za Liz, a ni vaš naljednik, gazda.

On odloži pušku na mjesto. Uto začu pitanje Abea McIntirea:

– A ti vjeruješ da bi ti bio pravi čovjek za Liz, Bille?

– Zašto sam ovdje predradnik? Zašto nisam još osnovao svoj vlastiti ranč? Zašto sam vam vjeran i služim vam kao sin? Jednom moramo o tom razgovarati. Vi ste željeli sposobna muža za Liz, velika i ponosna momka, koji bi jednog dana postao vaš nasljednik. Simson Oregon to nije. Jim Fletsher je veći od njega. Liz je to uočila prije vas, gazda!

On ušuti na čas i u neprilici je gledao u svoje ruke izbrždane od lasa, a zatim nastavi:

– Da, ja volim Liz. Volim je baš onakvu kakva jest. Želio bih je za ženu i ja bih je već ukrotio. Istjerao bih joj sve te mušice iz glave. Ona to zna, osjeća. Ona se zaljubljuje u momke poput

Jima Fletshera. Očijuka sa svakim zgodnijim muškarcem, ali zna da ja to sve promatram. Želi me izazvati i istovremeno žalostiti. Ona želi... Ah, možda ni ona sama ne zna što želi. Ali sigurno osjeća da će mi jednog dana pripasti. Sve ovo što čini pokušaji su izazova.

On ušuti. Zatim ponovo pogleda Abea McIntirea.

– Mogu li dobiti Liz za ženu?
– upita zatim jednostavno.

– Prvo želim dobiti Jima Fletshera. Možda samo uobražavaš da voliš Liz. Moram priznati da si naočit muškarac. Nas dvojica se dobro razumijemo, pa ako nešto i učiniš na svoju ruku, to je uvijek tako kao da sam to sam učinio. Možda si malo veći od Simsona Oregona, ali to će se uskoro dokazati. Boljem ću dati veću šansu, jer želim, kada mene više ne bude, da ranč postoji još stotinu godina i da bude veći a ne manji.

– Onda u redu – promrmlja Bill Johns i izide.

XIV

U to vrijeme Simson Oregon jahao je natrag prema svom ranču. Mjesec je obasjavao okolinu. Iz sjene drveća pojavi se na mjesecini jahač i preprijeći mu put.

Simson Oregon odmah je znao da je to Jim Fletsher. Gotovo vičući je rekao:

– U redu je, Jime! U redu je!

Oni se malo približe jedan drugome. Zaustave se i Fletsher reče:

Prekršio si zakon, Simsone Oregon, ali nećeš izbjeći kaznu! Ti si zapalio moju kuću, zapalio si školu. Naredio si da

ubiju mladića, čije pravo ime i ne znam. Možda bi on jednom postao dobar momak i možda bi u životu još učinio stotinu dobrih djela. Zatim je došao k tebi šerif. Ubio si ga. Sada više nećeš izbjeći kaznu. Odmah sam znao da ćeš poći do Abea McIntirea i od njega zatražiti podršku. Bio sam upravo na putu za ranč Star kada sam te čuo da dolaziš. Sada te imam!

— Ti suviše pričaš — zaurla Simson Oregon. — Mi ionako nemamo što razgovarati!

On mamuzama podbode konja, divlje zaurla i potegne revolver. Životinja se prestraši i povuče ga naprijed. On shvati da je Jim Fletsher podbo svoga konja i krenuo za njim. Pucali su jedan na drugog iz blizine.

Simson Oregon osjeti snažan udarac metka, a njegov ga konj naglo povuče pokraj drugog konja. Ustanovi unatoč slabosti da je umjesto Fletshera pogodio njegovog konja. Zaustavi konja i okrene se, od bolova teturajući u sedlu. Još jednom opali, nadajući se da će pogoditi. Jim Fletsher je stajao pokraj svoga konja i pucao. Nekoliko puta je Simson Oregon osjetio udarac metka. Uspio se održati u sedlu i skrenuti u stranu pokraj žbunja uz cestu. Osjećao je da je teško ranjen i dvoumio se kamo da ode.

Ranč Star bio je najbliže te nastavi put glavinjajući u sedlu. Ipak je uspio stići do ranča Star, iako mu se činilo da to traje čitavu vječnost. Prije nego što se zaustavio ispred kuće, dotrči iz spavaonice Bill Johns, a Abe McIntire također izide iz svog ureda.

Iz predvorja se pojavila Liz.

Abe McIntire i predradnik uhvate Simsona Oregona. Izdahnuo im je na rukama, ali je uspio reći:

— Bio je to Jim Fletsher. Ne daleko odavde. Pogodio sam njegova konja. I ja...

Glas Billa Johnsona zaori dvorištem. Nije čekao zapovijedi svoga gazde.

— U sedla, momci! Polazimo odmah!

Jim Fletsher bio je siguran da će sada početi lov na njega! Metak Simsona Oregona pogodio ga je nešto malo iznad koljena prije nego što je uspio sići s ranjena konja. Konja je odmah ubio.

Nakon nekoliko koraka Jim osjeti jaku bol. Krv mu se slijevala iz noge i čizma mu je bila puna krvi. Nožem raspори hlače i maramom poveže ranu. Razmišljao je što će učiniti. Računao je koliko je daleko do prvih doseljeničkih kuća, gdje bi možda mogao dobiti konja. Najbliži je bio ranč Star. Jim se gorko nasmije, pri pomisli da je to njegova jedina šansa. Ljudi s ranča Star zacijelo neće ni pomisliti da bi mogao pobjeći baš u lavlju spilju.

Prvo je pokušao trčati u suprotnu smjeru i na pijesku je ostavio vidljive tragove. Zatim skrene s ceste i pokuša trčati preko polja prema gradu. Uskoro je stigao do brežuljka kuda je dalje vodio put. Jim se popeo samo do stanovite visine, a zatim je skrenuo. Znao je da će jačači zaobići brežuljak i na drugoj strani tražiti njegove tragove. Ako ih ne nađu, tad će dio njih otići u grad.

Jim je nepestando tražio stjenovito tlo i po njemu je trčao što je brže mogao prema sjeveru. Zatim je stigao u borovu šumu gdje je zemlja bila posuta borovim iglicama. Znao je da se na tlu posutom borovim iglicama ne mogu vidjeti tragovi.

Stigao je nešto sjevernije i ponovo se našao na cesti. Ovdje je čekao u zaklonu gustog guštika uz rub ceste. Odmor mu je bio potreban. Ranjena noga jako ga je boljela.

Kad se malo odmorio, začu konjska kopita. Bili su to ljudi s ranča Star. Ubrzo ih je ugledao.

Bilo ih je tridesetak, a vodio ih je Bill Johns. Sve su to bili surovi momci koji bi odmah ugušili svaki otpor protiv interesa i želja Abea McIntirea. Topot konjskih kopita polagano se udaljavao. Zatim je opet bilo sve tiho. Cvrčci se ponovo oglašavaju svojom glazbom.

Jim Fletsher nastavi put. Napokon je stigao na ranč Star. Prišao mu je sa strane, obišao kovačnicu i staju i našao se na dvorištu.

U uredu je gorjelo svjetlo a unutra se kretala neka sjena. Bio je to Abe McIntire.

Jim je razmišljao. Naravno, mogao je neopaženo uzeti konja iz korala i nestati, ali nije želio samo ukrasti konja. Htio je razgovarati s Abeom. Prešao je preko dvorišta i uputio se ravno u ured.

Kada je bio samo još deset koraka udaljen od vrata, ona se naglo otvore.

Abe McIntire se pojavi na verandi. Odmah se zaustavio kada je ugledao Jima Fletshera i rekao:

– Dobro si učinio! Upravo

sam razmišljao o tome da bih i ja na tvom mjestu isto učinio. Mislim, pošao bih na ranč Star da tamo uzmem konja. Bil Johns je zapravo prvo morao na to pomisliti.

On zadovoljno ušuti. Očito mu je bilo drago što je dobro pretpostavljao i što su se njegova predviđanja obistinila.

– Ali zašto dolaziš k meni? – upita ga. – Zašto nisi uzeo konja iz korala i spasavao svoju kožu?

– McIntire, vaši me ljudi progone.

– Naravno – odvrati rančer.

– Ti si ubio Simsona Oregonca. On je došao ovamo, rekao je čiji ga je metak pogodio i zatim je izdahnuo. Još je rekao da je pogodio tvog konja. Ja sam odmah poslao svoje ljude da te ubiju.

Jim se strese na te nemilosrdne riječi, tako hladne i samosvjesne.

– ... Da me ubiju – ponovi on gorko. – Već su petorica mrtva. Zašto napokon ne prestanete s tim, McIntire? I sve samo zbog toga jer sam se ja usudio vama prkositi.

– Da uglavnom zbog toga. Ja to ne mogu pustiti. Ne mogu to trpjeti, jer bi pobijedili doseljenici. Ja sam naoružan, moj mlađiću! Imam revolver i mi ćemo sada to ovdje riješiti. Ti si došao ovamo da nabaviš konja. No, ja stojim između tebe i...

– Oče!

Bila je to Liz. Izišla je napolje iz sobe. Prije no što je išta dalje rekla, McIntire zaurla:

Odmah da si ušla u kuću, djevojko! Odmah!

Ali ona ga ne poslušala.

– Jime, ne smiješ pucati na

mog oca! — poviče ona prodor-
no. — Ti to ne smiješ, Jime! Mi
se volimo! Ne smije doći do bor-
be! Nikada ne smije do toga do-
ći.

— Ali već je došlo do toga —
gorko joj odgovori Jim. — Nje-
govi su ljudi izjahali da me
uhvate. Što misliš, što bi mi uči-
nili da su me slučajno uhvatili?

— Bill Johns će ti kožu odera-
ti ako te živoga uhvati! — povi-
će McIntire.

Uputi se prema kćerki, zgrabi
je za ruku i počne gurati je u
ured, ali se ona očajnički brani-
la. Sprečavala ga da zatvori
vrata. Dok se on trudio da je ne
ozlijedi, poviče preko ramena:

Liz je zdvojno povikala:

— Otiđi, Jime! Nestani! Ne-
moj se s njim boriti. To se ne
smije dogoditi, da ti mog oca...

Njene su posljednje riječi bile
nerazumljive, jer se borila svim
snagama da je otac ne zatvori
u ured.

Jim je znao da ona ima pravo.
Prestrašio se da će ga morati
ubiti. Okrene se i uputi prema
koralu da uhvati konja. Spustio
je pušku pokraj ograde, uzeo la-
so i ušao u koral. Već pri prvom
pokušaju uhvatio je konja na
kojem je jahao Simson Oregon.
Odmah ga je prepoznao.

Jim izvede konja i osedla ga
Oregonovim sedlom koje je na-
šao u staji. Kada mu je već sta-
vio uzde, pojavio se Abe McInti-
re.

— Nećeš pobjeći odavde, ko-
njokradice! — reče on hladno.
Jim se okrene prema njemu.

— Ja nisam konjokradica.
Oregon je ubio mog konja i ja
uzimam njegova, a on mi dugu-
je mnogo više od toga. Ubio je
Nebrasla Kida zapalio prodav-

vaonicu i školu. On mi mnogo
toga duguje. McIntire, pusti me
da pođem! Vaša me je kći za-
molila da ne pucam u vas. Pre-
stanite napokon s tom surovom
igrom i...

— Neću! — reče oštro Abe i
brzo izvuče revolver.

Očito je namjeravao ubiti Ji-
ma Fletshera, jer cijelog svog
života nije nikome puštao da ga
zaustavi.

Pogodi Jima u slabinu. Jim se
baci prema kolcu korala i pri
tom povuče revolver.

Kada je opalio, ugleda vatru
iz cijevi revolvera Abe McInti-
rea i istog trenutka osjeti da ga
je metak opet pogodio.

Kao iz daljine začu kako ga
doziva Liz. Jim također još jed-
nom opali. Gotovo napola oša-
mučen i osjećajući jaku bol, vi-
dio je kako je McIntire pao.

Borba je bila završena.

Uto ugleda Liz kako mu se
približava. Ona padne na kolje-
na pokraj oca, zatim podigne
glavu i pogleda Jima koji je bio
naslonjen na ogradu, iscrpljen i
slab.

— Ako možeš, pođi — prošap-
će Liz. — Možda će moj otac
ostati živ. Nema više sreće za
nas dvoje. Možda sam ja to sve
skrivila, jer sam te htijela protiv
očeve volje. Možda sam i ja kri-
va što se sve tako odigralo. Ina-
če bi ti možda ostao i dalje sa-
mo običan kauboj. Nestani prije
nego što te Bill Johns objesi!

Jim je sve to čuo kao iz neke
velike daljine i posljednjom
snagom pokušao uzjahati. Us-
pio je pri drugom pokušaju.

Pitao se koliko će dugo izdr-
žati u sedlu prije nego što pad-
ne i onesvijesti se.

XV

Kate Meredith je tog jutra vrlo rano ustala. Bila je nedjelja i željela je posuditi kola od Briana Adamsona i poći u grad.

Namjeravala je na groblju naći mjesto za mladića koji je tako iznenada poginuo. Željela je da na nadgrobnoj ploči bude napisano nekoliko tih riječi.

Doručkovaala je s ovom Adamsovom obitelji. Zatim joj je Brian Adamson upregnuo kola.

— Šerif je mrtav — reče Adamson. — Jučer navečer došao je ovamo neki jahač iz grada i donio tu vijest. Nisam htio pred djecom o tome pričati. Jacksona Osborna ubio je Simson Oregon. A Jim Fletsher je odmah odjahao da mu se osveti. Time je najavljen rat. Bolje je da se mi doseljenici ne pojavljujemo sada u gradu. Inače bi i nekoliko mojih susjeda došlo na sprovod Kidu.

— Dobro, ja ću biti sama na pokopu — odgovori Kate i ode.

Nakon pet kilometara ugleda uz cestu nekog žutog konja. Uz rub ceste ležao je Jim Fletsher. Pao je s konja i upravo se osvijestio kad mu se ona približila.

Bio je blijed i upalih obraza ispod crvene brade. Košulja i hlače bijahu mu natopljeni krvlju koja se već osušila.

— Mislim da ne mogu dalje — obrati se on Kate. Ovih nekoliko riječi potpuno ga je iscrpilo. Šaputao je tako da ga je Kate jedva razumjela. Znala je što mora sada učiniti pa je jednostavno reče:

— Jime, pomozite mi da vas ukrcam u kola!

On lagano kimne glavom. Po-

peo se u kola posljednjom snagom. U kolima su mu rane počele krvariti, ali je Kate vozila dalje prema gradu.

Malo kasnije prolazila je pokraj prodavaonice i škole, gdje je Mac Blacklow raščićavao zgarište i skupljao stvari koje su još mogle poslužiti. On ostavi sve i onako garav pođe s njima. Začudo nisu sreli ni jednog jahača s ranča Star. Tako su nesmetano stigli u grad. Zauzvame se ispred hotela.

Odmah se oko njih sakupe ljudi. Vlasnik hotela, Frank Riley, izide napolje i pogleda Jima Fletshera, a zatim Kate i Maca. Još je malo oklijevao, ali Kate reče:

— Potrebna nam je najbolja soba u hotelu i liječnik. Brzo! Brzo! Ta vidite da mu je potrebna pomoć!

Ljudi su nijemo stajali i zadržavali dah. Sve su oči bile uprte u Franka Rileya, ali nitko ne reče ništa.

Vlasnik hotela još je oklijevao. Najednom se nasmiješi. Nije to bio ljubazan smijeh, nego pun gorčine.

— Naravno — reče napokon. — Ja sam milosrdan čovjek, moram ga primiti.

— Vidim da niste kukavica — reče mu Kate.

Ljudi se razmaknu kako bi napravili mjesta Macu Blacklowu da unese u hotel onesviještenoga Jima Fletshera.

— Ali liječnik nije u gradu — reče jedan građanin. — Malo prije je otišao do McIntirea...

Pokazalo se da je Frank Riley bio vrlo spretan.

Dok su Mac Blacklow i dje-

vojka skinuli onesviještena Jima, on je otrčao do liječnikove kuće i uzeo sve što mu je bilo potrebno. Kate mu je pomagala. Kada je sve bilo gotovo, on se zadovoljno nasmiješi i reče:

Nekad sam i ja studirao medicinu. Nisam vjerovao da ću znati izvaditi metak koji se zabio tako duboko. No dobro, sada smo gotovi. Ovaj čovjek je žilav i izdržljiv poput lava. Nadam se da će rane zacijeliti.

On se digne i pogleda prodorno Kate:

– Volite li ga? – upita je.

Kate Meredith se malo trgne.

– Volim? Poznam ga tek kratko vrijeme, ali mu je netko morao pomoći. On je tako usamljen. Ima samo Maca Blacklawa i mene, a ljudi za koje se bori još se boje i ne vjeruju da će on moći izmijeniti ovu situaciju. I ovaj grad je još suzdržan prema njemu. Zašto ste mu vi pomogli, gospodine Rilley?

On je malo oklijevao, a zatim se žalosno nasmiješio.

– Nisam još o tome razmišljao. Možda zbog vas, gospodice. Ili možda zato što su svi u ovom gradu pomalo preplašeni. Ima mnogo razloga. Ja sam tek godinu dana ovdje. Ovaj sam hotel jeftino kupio, ali ovdje nisam zadovoljan. Ako ovaj mlađić pobijedi, možda će mi se tada i grad svidjeti.

Zatim ste okrene prema Blacklowu.

– Ako ste mu vjerni i ako ga želite zaštititi, tada donesite pušku koja stoji iza pulta u recepciji. Vjerujem da će vam biti potrebna.

On ode prema vratima.

– Postavit ću i drugi krevet

– promrmlja i izide. Mac Blacklow je pošao odmah za njim i rekao:

– Naravno, puška će mi biti potrebna!

Kate Meredith je još neko vrijeme stajala uz Jimov krevet i nijemo ga promatrala. Možda ga ipak volim, pomisli. Da, mislim da ga volim.

XVI

Simson Oregon bio je mrtav, a Abe McIntire teško ranjen. Što će sada učiniti? Kakve će zapovijedi dati svom predradniku Billu Johnsu, pitao se cijeli grad.

Ako je tako teško ranjen da ne može izdavati zapovijedi, što li će sada učiniti njegov predradnik? Zapravo na sva ta pitanja postojao je samo jedan jedini odgovor, a to je značilo da će Bill Johns i bez zapovijedi Abea McIntira izvući Jima Fletshera iz hotela. Sljedećih pola sata svi su gosti napustili hotel i otkazali sobe. Svi su izbjegavali Franka Rilleya koji je stajao na pločniku ispred hotela.

Činilo se da ga to nimalo ne smeta. Mirno je pušio cigaru i izgledao je kao da ga se sve to nimalo ne tiče. Zatim mu pride Alex Robson, vlasnik saluna.

– Frank, zašto si to učinio?

– Već sam rekao. Pomažem čovjeku koji je u nevolji, a tek kasnije sam shvatio da će Jim Fletcher ozdraviti. Vidim tu i druge mogućnosti.

Alex Robson također upali cigaru i upita ga:

– Druge mogućnosti? Kakve mogućnosti, Frank?

– Vidim slobodan grad koji se neće više ničega bojati, koji neće izvršavati tuđe zapovijedi,

ponosan grad, otvoren za sve mirne i radišne ljude. Grad koji će svim ljudima pružiti zaštitu, sigurnost i pomoć. U njemu će vladati pravednost, red i zakon. Građani će stajati uz zakon i bit će jedna zajednica koja će u teškim vremenima biti jedinstvena, zajedno sa šerifom. Takav grad vidim i priželjkujem. On će biti središte kraja koji će procvjetati. Gdje sada prelazi pašnjacima stotine tisuća goveda, živjet će tisuće doseljenika i farmera sa svojim obiteljima. Oni će se u ovome gradu opskrbljivati, ovdje će obavljati svoje poslove i trgovati. Kada sve ovo procvjeta, jednog će dana doći i željeznica. Vidim sve te mogućnosti.

Čvrsto je gledao u Alexa Robsona.

— Sada ovaj grad ima šansu i mora je iskoristiti. Veliki su gotovo pobijedeni.

Alex Robson otpuhne dim i zamisli se.

— Iz tvog saluna mogao bi napraviti tri, kada se grad proširi — govorio je dalje Frank Rilley. — Moći ćeš sagraditi veliku dvoranu za ples s pozornicom u koju će subotom uvečer dolaziti omladina. Tisuću doseljeničkih obitelji! Goveda ne piju kod tebe viski, a na tisuću goveda dolazi samo jedan jahač.

— Ne dovodi me u napast — reče Alex Robson promuklo i ponovo ode na drugu stranu ceste do svog saluna. Tamo ga je čekao Rex Elder i oni zajedno pođu unutra.

Grad je sve to vidio i čekao.

Tek što je prošla ponoć nekoliko jahača s ranča Star ujahalo je u grad. Bili su prašni, žedni i umorni.

Zaustave se kod saluna, ali se brzo predomisle i upute prema hotelu. Tamo je stajao Frank Rilley.

Nekoliko je građana čulo njihov razgovor.

— Hej, Rilley, zašto si ga primio?

— To je hotel, kauboju, a on je bio teško ranjen.

— Ali on je ubio Simsona Oregona i teško ranio Abea McIntira. On je neprijatelj rančera!

Frank Rilley je razmišljao i vidjelo se na njemu da oklijeva, ali ipak glasno i jasno reče:

— Simson Oregon je bio palikuća i vođa bande koja je počinila ubojstvo. Simson Oregon usprotivio se šerifu kad ga je htio uhapsiti i ubio ga. Tko je na njegovoj strani, također je razbojnik. Momci, vi ste izvan zakona. Dobro razmislite što činite.

Oni su razmišljali iako su ih njegove riječi razljutile. Zatim njihov vođa reče:

— Nama je to svejedno! Naređeno nam je da ga dovedemo na ranč Star, a to ćemo i učiniti! Hajde, momci, podimo!

Uđu u hotel.

Nešto kasnije unutra se oglašaju puška, a zatim i nekoliko revolvera. Nekoliko kauboja izide napolje. Jedan odjaše iz grada, sigurno da dovede Billa Johnsa koji je s drugom skupinom tražio Jima u okolici.

Ostali su opkolili hotel.

I tako je grad ponovo čekao. Frank Rilley, vlasnik hotela, lagano je prešao preko ceste i nestao u sedlarnici smještenoj pokraj saluna, točno nasuprot hotelu.

U hotelu su sada bila samo

dva kauboja s ranča Star, Mac Blacklaw i Kate Meredith.

Ljudima u gradu činilo se da je Jim Fletsher u klopci.

Tako su prošla dva sata. Već je prošlo vrijeme ručku, a nitko nije ručao u restoranu. Kuhar i ostalo osoblje napustili su hotel i restoran.

Stigla je podnevna kočija. Putnici su se ljutili što nisu mogli ništa pojesti u restoranu. Frank Rilley je još bio u sedlar-nici, u kojoj se sakupilo još nekoliko muškaraca. Tu su bili brijač, kovač, stolar, tesar i još neki.

Nešto kasnije pridružili su im se vlasnik staje i poštanski službenik. Oni jedva da su razgovarali, samo su promatrali što se događa napolju.

— Frank, tvoj će hotel zacijelo srušiti — reče sedlar. — Ako onaj bik Mac ne prestane pucati iz puške da obrani Jima Fletshera, tada će ljudi s ranča Star jednostavno srušiti tvoj hotel.

— U hotelu je još jedna hrabra djevojka! — mirno odgovori Frank Rilley. — Jeste li već o tome razmišljali? Pitam se kako će se dugo još ovaj grad kuka-vički vladati dok je jedna djevojka u opasnosti... Ben, gdje je ona dobra puška za bizone o kojoj si mi nedavno pričao? Gdje je ta puška kojom si ubio deset tisuća bizona?

— Bilo ih je samo devet tisuća osamdeset i sedam — odgovori sedlar. — A to nisam sâm učinio. Što će ti ta puška?

Daj mi je — promrmlja Frank Rilley. — Rekao si da imaš još prilično municije za nju.

— A onda? — raspitivao se dalje kovač.

Frank Rilley ponovo se hladno nasmije.

— Neću gledati kako mi ruše hotel, ja ću također pucati.

— I to iz moje prodavaonice? — brzo upita sedlar.

— Ne, izići ću napolje do napuštene kuće Jima Millera. Ona je stara i nenastanjena. Smijestit ću se i pucati. Što je konačno s tom puškom?

— Eno je tamo u ormaru, a u ladici je municija — odgovori zbunjeno sedlar.

Svi sakupljeni gledali su s nevjericom u vlasnika hotela kao da ga prvi put vide.

Ubrzo se pojave jahači koji su ugalopirali u grad. Ovog puta je bio vođa Bill Johns s petnaestak ljudi. Sada je ovdje u gradu bilo oko dvadeset ljudi s ranča Star.

XVII

Mac Blacklaw sjedio je uz vrata sobe gdje je bio Jim Fletsher. U ruci je držao spremnu pušku. Soba je bila smještena na kraju hodnika i imao je dobar pogled na stepenice.

Kad je Bill Johns došao sa svojim ljudima s ranča Star pred hotel, Kate Meredith se pojavi na prozoru. Ona ga mirno otvori i pogleda dolje na cestu.

Bill Johns pogleda gore prema njoj, dok je svojim ljudima izdavao zapovijedi. Zatim podigne ruku gore prema djevojci i reče:

— Sidite, gospodice! Izidite napolje! Čujete li, djevojko! Želim Jima Fletshera, a vi ga ne možete spasiti.

— On je teško ranjen i potrebna mu je njega. Ako ga želite izvući i ubiti, onda morate

najprije ubiti Maca Blacklawa i mene.

On kimne glavom u znak da je razumio. Još je iz sedla gledao gore prema njoj nekoliko trenutaka kao da se htio uvjeriti da li su njene riječi istinite.

Zatim sjaše i preda konja jednom od svojih ljudi. Uputi se do ugla hotela, koračajući okolo kao veliki gazda koji izdaje naređenja. Možda su tada mnogi pomislili da je on sada zacijelo najmoćniji čovjek u ovome kraju, jer je Simson Oregon bio mrtav, a Abe McIntire teško ranjen.

Bill Johns je promatrao ugao hotela. Njegov je pogled lutao odozgo prema dolje. Prvo je promatrao potporne stupove koji su držali gornji kat poput balkona. Zatim se ponovo obratio djevojci na prozoru:

— Gospođice, zaista vam ne bih htio nanijeti nikakvo zlo. Ja ću srušiti hotel ako to bude potrebno. Jednostavno ću srušiti ove stupove. Tada čovjek koji se nalazi gore s puškom neće moći braniti stepenice. Čemu ova uzaludna borba, gospođice? Iziđite napolje!

Ona se snažno zatrese glavom, a zatim mu pokaže revolver. Bio je to Jimov revolver.

— Ja ću pucati! — reče odlučno Kate Meredith.

Bill Johns samo potvrdi glavom. Zatim stane na pločnik iznad kojeg je bio gornji kat sagrađen poput verande. Vidjelo se na njemu da razmišlja, ali nije vidio drugog izlaza. Bill Johns je predobro znao, što od njega očekuje Abe McIntire. Također je znao da neće više biti predradnik ranča Star ako sada zataji i razočara gazdu. Bill

Johns je znao da je on sada drugi čovjek u ovom kraju. I tako se odlučio.

Svojim ljudima izdao je naređenja. Nekoliko ih nestane u dvorištu poštanske linije gdje su se nalazila kola i ubrzo se vrate s teškim kolima u koja je bilo upregnuto osam volova. Bio je tu i vozač, neki mješanac koji se neugodno osjećao. Zatim su promatrači vidjeli kako je obavio teški željezni lanac oko stupa. Teška kola s volovima jednostavno će isčupati stup na uglu hotela, i gornji će se kat srušiti.

U hotelu se začuju revolverski hici.

Ljudi s ranča Star su za to vrijeme zaposlili Maca Blacklawa tako da je morao ostati uz vrata i držati stražu, pa nije mogao do prozora. Ali to nije bilo sve.

Nekoliko ostalih ljudi donijeli su vatrogasnu crpku iz kovačeve šupe i cijev spustili u bunar hotela. Četvorica su crpla vodu, a peti je uperio šmrk prema prozoru gdje je bila Kate Meredith s uperenim revolverom. Ona osjeti mlaz vode na licu i prsima.

Zatim je dokazala da se ne šali, nego da se zaista želi boriti. Počela je pucati. Naravno da nije nikoga pogodila, jer je pucala naslijepo.

Uto Bill Johns izda komandu. Volovi se pomaknu i povuku kola naprijed. Lanac se napne i stup je bio izvučen iz ležišta. Pri tom se također pomaknuo i dio pločnika a pokrenuo se i ugao gornjeg kata. I jedna strana zida je popustila. Teški stup koji je gore još visio, oslobodi se i padne, a bočna strana i proče-

lje sve su više zjapili. Ugao se napokon sruši. Već se moglo vidjeti i u bočnu sobu čiji se pod također nagnuo. Jedan od kauboj s ranča Star baci laso na napuknutu dasku i objesi se na nju. Povuče jednu dasku a za njom se sruše i ostale. To je bio početak. Upravo kada je kauboj još jednom htio baciti laso na dasku, opali puška. Metak obori čovjeka i on padne. Taj više nikada neće rušiti hotele, ali na njega nije nitko obratio pažnju.

Taj gromki hitac iz velikokalibarske puške odjeknuo je poput groma. Kauboji s ranča Star potrče u zaklon.

Strijelac koji se nalazió u stajalištu gotovo razrušenoj kući pokojnog Jima Millera, pucao je neprestano.

Ispalio je kišu metaka, olovo je pljuštalo po kolima i volovi su se panično ritali. Ciljao je u noge koje su se vidjele ispod kola, pucao je prema razrušenom uglu hotela i prema ulazu.

Jedan jedini građanin ovoga grada neustrašivo se upustio u borbu protiv kauboj. Bio je to Frank Rilley koji nije mogao mirno gledati kako njegov hotel nemilice ruše.

Ljudi su bili posramljeni. Tako je isto bilo u salunu.

Alex Robson stajao je sa svojim namještenicima i prijateljima uz prozor i promatrao što se zbiva napolju.

— To je Frank Rilley — ustanovi Alex Robson. — Ne može mirno gledati da mu razaraju hotel. Brani se od tih hulja kako najbolje zna. Već sam se pitao je li nam dužnost da mu i mi pomognemo. Malo prije sam s njime razgovarao i njegove mi riječi ne daju mira. Pitao sam

ga kakve mogućnosti postoje za nas, a on mi je objasnio.

On ušuti i ponovo pogleda napolje prema hotelu.

— Taj Jim Fletsher i onaj bik kod njega radi — reče on s gorčinom u glasu — nedavno su mi porazbijali gotovo cijeli salun.

— To je istina — potvrdi Rex Elder.

— Ako dobro razmislim — nastavi Alex Robson — tada mogu reći da je Jim Fletsher ovom gradu načinio veliku uslugu. Sada je on u nevolji i morali bi zaustaviti ove ljude s ranča Star.

— Oni će ovaj grad jednostavno razoriti — reče suho Rex Elder. — Zar možda misliš da bi ih mi mogli zaustaviti?

— Ti Frank Rilley i ja sigurno ne — promrlja Alex Robson. — Ali možda i drugi ljudi misle poput nas. Možda bi nam se pridružilo još ljudi kada bismo počeli.

Rex Elder ga je promatrao, a zatim pogleda na ulicu i ponovo začuje pucnjavu. Ljudi s ranča Star sada su sa svih strana napadali napuštenu kuću Jima Millera gdje se smjestio Frank Rilley.

— Uzmi pušku i počni pucati — reče Rex Elder svom gazdi i prijatelju. — Tada ćeš doživjeti i to da ja, isto takva budala kao što si ti, počnem također pucati.

Šestorica u seđlarnici vodila su gotovo isti razgovor. Postalo im je jasno da moraju pružiti otpor ljudima s ranča Star.

U hotelu su se još nalazili Mac Blacklaw i djevojka, a u napuštenoj Millerovoj kući bio je sakriven Frank Rilley.

Iz saluna su također počeli pucati Alex Robson i Rex Elder. U sedlarnici ljudi su se upravo spremali da to isto učine.

Uto se javi brijač:

— Robson nema razloga da voli Jima Fletshera. Robson je uvijek bio na strani stočara, a ipak je zapucao protiv njih.

— On se bori za grad — reče kovač. — I mi bismo isto trebali učiniti. Frank Rilley je pravilno postupio.

— Prodavaonica je udaljena samo tri kuće odavde — javi se tesar. — Mogli bismo izići na stražnja vrata i ući u nju straga.

Tamo ima dosta pušaka.

Nekoliko su trenutaka šutjeli i jedan drugog promatrali. Ne prestano se čula puška Franka Rilleya a i pucnjevi drugih. Znali su da Frank neće moći dugo izdržati. Sada je sudbina grada bila u njihovim rukama. Da li će ga zauvijek osloboditi i načiniti ga nezavisnim?

Zatim se odluče.

XVIII

Bill Johns čučao je u maloj pokrajnoj ulčici iza srušenoga ugla i izvikivao zapovijedi. Morao se još dublje zakloniti kada je najednom zapucalo preko iz saluna. Jedan metak okrzne mu lijevo rame. Njegovi su ga ljudi previli. Opet se oglase hici.

Jedan njegov čovjek skoči natrag, zapuca sa dva revolvera, zatim zatetura i padne. Dokotrlja se do Billa Johnsa i Cimarrona i reče teško dišući:

— Sada je cio grad protiv nas, Bille. Otpor raste. Sada će još i iz prodavaonice i s krovova kuća pucati po nama. Kladim se da će se uskoro svi građani uključiti u borbu protiv nas.

Svatko tko ima oružje, pucat će po nama. Ovaj grad je najednom postao vrlo hrabar. Ne mogu to shvatiti.

Čovjek ušuti, još jednom uzdahne i ponovo napuni revolver.

Bill Johns je i dalje čučao na zemlji, ledima se naslonivši na zid kuće. Bio je jedva zaklonjen daskom pločnika.

Razmišljao je što da učini.

Za njega su postojale samo dvije mogućnosti: prva je bila da se povuku, a druga da se bore i razore grad!

Povlačenje nije nikako mogao prihvatiti. Ne! To bi bio potpuni poraz ranča i velikih stočara ovoga kraja.

Povlačenje ne dolazi nikako u obzir, pomisli on s gorčinom. Ne bih se nikako mogao pojaviti pred Abeom McIntireom, ako sam nešto započeo a nisam završio kao pobjednik. Dakle, moram se boriti. Ako se želim dalje boriti, morat ću dovesti još nekoliko ljudi. Borba s ovim gradom mora biti bespoštedna kako im više nikada ne bi palo da se usprotive. A tada će to biti pravi rat, a ja ću biti čovjek koji je razorio jedan grad. To znači da će me nakon toga zakon progoniti. Ili moram ove ljude tako zaplašiti, da se nitko neće usuditi da me prijavi i protiv mene svjedoči.

Napokon se odluči i reče:

— Cimarrone, pođi i dovedi još ljudi. Mi ćemo ovom gradu dati lekciju. Želim još oko tridesetak ljudi. Pozovi sve momke i iz udaljenih pašnjaka i iz svih koliba.

On se nakon tih riječi ponovo nasloni na zid. Ljudi su se tu i tamo pojavljivali i on im je iz-

dva naredjenja i upute. Ranjena ruka mu se kočila i boljela ga.

Nadam se da ću izdržati, pomisli.

Pucniji u gradu pomalo su utihnuli. Ljudi su se dobro rasporedili i zaklonili. Čekali su i vrebali.

Negdje oko podneva Bill Johns ustanovi da je Kate Meredith napustila hotel i izjahala iz grada.

Hoćemo li zadržati djevojku? — upita momak koji je donio tu vijest. — Nije daleko odmakla. Još je možemo stići. Mi smo je propustili! kako ne bi građani ovog grada pomislili da smo divljaci koji hvataju žene i djevojke.

— U redu — reče Bill Johns. — Ona je vjerovatno otišla do svojih doseljenika kako bi dovela pomoć. Neka samo dođu, ako se ne boje. Do tada ću imati šezdeset ljudi na raspolaganju, čak i više. Tada ću dobro potkresati ovaj grad i doseljenjike otjerati do đavola!

Kate Meredith je jahala što je brže mogla. Njen cilj nije bilo naselje doseljenika, nego ranč Star.

Uputila se do Abea McIntirea!

Samo on može prekinuti ovu borbu. Samo on može spriječiti da ljudi s njegova ranča ne dovedu pojačanje i ne razore grad.

Kate Meredith je bila na putu da moli milost za Jima Fletshera i za cio grad.

Uskoro je napustila glavnu cestu i pošla putem koji je vodio do ranča Star.

Kada je ujahala u dvorište, bilo je popodne i na dvorištu se sakupilo nekoliko radnika.

Činilo se da na ranču ni danas nije bilo objeda. Kate sjaše prije no što joj je itko stigao pomoći. Kada je stupila na verandu, u susret joj dođe iz kuće djevojka ozbiljna lica i tužnih plavih očiju.

Gledale su se bez riječi.

Prva progovori Kate:

— Pretpostavljam da ste vi Elizabeth McIntire. Ja sam Kate Meredith, učiteljica kod doseljenika. Nadam se da vi niste prema meni neprijateljski raspoloženi. Došla sam moliti za život Jima Fletshera i cijelog grada. Predradnik vašeg ranča upao je u grad i namjerava ga uništiti. Želi ga razoriti jer su se građani ohrabрили i počeli se braniti. A on želi zacijelo i Jima Fletshera i ...

Ona ušuti jer ju je izdao glas.

Liz McIntire je pogledala širom razgoraćenih očiju.

— Kako je Jimu? — upita.

Kate joj odgovori i ispriča gdje je našla Jima i što se sve kasnije dogodilo. Završi riječima:

— Moram do gospodina McIntirea! Moram svakako k njemu, jer je on najmoćniji čovjek u ovome kraju. Jedna jedina njegova riječ ...

— Prekasno je — reče ozbiljno Liz, a lice joj je bilo gotovo ukočeno. On je mrtav — reče ona polagano i nekako nevjerovatno mirno. — Umro je prije jedan sat. On ne može spriječiti taj rat, a možda čak ne bi ni htio. Vi ga sigurno ne biste mogli uvjeriti u to, gospodice Meredith.

Kate osjeti kako joj najednom koljena klecaju.

Osjetila je da mora sjesti i upravo je još stigla do klupe koja je stajala uza zid verande.

— Tako je to — prošapuće Kate sa sklopljenim rukama u krilu. — Tada Billa Johnsa ne može više nitko zaustaviti. To znači da Jima Fletshera ne mogu spasiti i da nema više pomoći ni gradu.

Liz McIntire pride do Kate kako bi je mogla bolje pogledati.

— Volite li Jima? — jednostavno je upita. — On je pokraj vaše škole sagradio prodavaonicu, zar ne? Volite li ga?

— Otkako leži bespomoćno i bez svijesti u hotelu, shvatila sam da ga volim — isto tako jednostavno odgovori Kate. — Hotel je već napola srušen. Uz njega je još njegov vozač i štiti ga puškom. Ali samo je pitanje vremena dok ih ne svladaju, a to neće biti teško.

— U neku ruku ja sam svemu tome kriva — reče Liz.

Kate bez riječi ustane i uputi se prema konju. Uzjahala je i krenula bez riječi.

Najednom začu iza sebe konjska kopita. Okrene se u sedlu i

prepozna Liz McIntire. U njenim očima bile su suze. Ona se gotovo osorno obrati Kate:

— Dakle, krenimo! Ja znam kako ću to završiti! Možda učinim ipak nešto dobro na ovome svijetu.

Zatim su obje jahale u galopu.

XIX

Bill Johns se utaborio u šerifovu uredu. Kada je ušla Liz McIntire, gotovo nije mogao povjerovati očima, ali je ubrzo shvatio da ipak ne sanja.

Ona mu pride i reče:

— Bille, sve svršeno! Moj otac je umro! Simson Oregon je također mrtav! Nema više moćnih u ovom kraju, a ti nemaš više razloga da se pred mojim ocem potvrđuješ. Više to nije potrebno, razumiješ li?

On ju je gledao i razmišljao.

— Zašto nije više potrebno?

— upita se Bill.

— I ovako me možeš dobiti — odgovori mu ona.

A zatim, Liz? Što će biti zatim?

— To će o nama ovisiti, samo ako shvatiš da počinje novo vrijeme i da će se poštovati zakon.

KRAJ

LOVAC NA BIZONE

Providence za me znači raj na zemlji iako je tek jedna od pritoka South Platte. Ipak, dolinom Providence možete na dobrom konju u tjedan dana stići do poznatih saluna u gradić North Platte i nakupljenu putnu prašinu isprati najboljim viskijem Nebraske. To dokazuje da baš nisam živ zakopan u ovoj zelenoj pustoši.

Moje dvije mazge, Nanny i Nelly (jedini ratni trofeji pošto smo onim uzgajivačima pamuka pokazali tko smo i što smo), za dva i pol dana dovuku naša kola do St. Josepha. Dalje neće ni mrtve. Naseobinu su podigli mormoni a ti ljudi, svi redom bradonje i više nalik na gulikože nego na stvoritelje nove Biblije, ne drže viski. U svojoj brvnari na velikoj okuci Providence imam dobro sedlo ali nemam konja, tako da mi je viski, najbolji viski u ovoj državi nedostižan.

Mormonskim poglavarima prodao sam priču kako su me u planinskom bespuću Kolorada napali vukovi. Braneći svoj jadni život – žrtvovao sam konja. Tako sam im ispričao.

– Vjerujemo ti, John Granton – rekoše mi starješine, povjednici mnogoženstva.

– No, kako te beštije nisu najprije napale zaularene mazge? – Pri tom su više nego sumnjičavo uvtali ostatke svojih brada. Golobradi i izbrijani među njima šute kad govore stariji. Dijelom zato što oči ne mogu skinuti s moga ubojitog revolvera koji mi je zajedno s navlakom gotovo srastao sa starim hlačama, a više zbog toga što neoženjeni mladići u mormona imaju manje građanskih prava od njihove sitnorogate stoke u koralima i rasnih konja.

Majka Granton svoga je trećeg sina (inene) od malena vrbovom šibom učila trpeljivosti. Ne bih povukao kolt na nekoga od njih, čak da su zaniijekali istinitost moje vučje-priče. Tim više što je istina bila mnogo suhoparnija. Moj je kulaš ostao živ i zdrav u javnoj staji grada Laramieja. Ako se može govoriti o žrtvi, on je žrtva moje kartaške napuhanosti koju su ispuhala dvojica profesionalnih kockara.

Zaigrao sam kao nikad u vojsci i osim dvije kaplarske nagradne plaće, za časni izlazak iz modre uniforme, prokartao sam i konja. Remen s koltom i mecima bio sam ostavio u šerifovom uredu a nije bilo mudro provjeravati jesu li to učinili i moji suigrači.

Pješice sam napustio Laramie i tjednima grizao pogačice od kukuruznog brašna i slani nu u logoru drvosjeća, sve dok nisam zaradio dovoljno da kupim rabljena drvena kola od nekoga kanadskog trapera. Nanny i Nelly kao da su se obradovale rudi i ularima. Očito su ih žuljale vojničke bisage, sedlo i poluprazne zobenice.

A ja uzde volim mnogo više od sjekire pa smo otprašili na jug najvećom mazginom brzinom. Na bistru Providence nabasao sam slučajno a dalekometku velikog kalibra uvalili su mi članovi vijeća u St. Josephu – namjerno. Oni puškama, crnim barutom i bizonskom krvlju neće prljati svoje pobožne ruke. No, rado jedu bizonsko meso. Obračunavaju mi dolar i pol za svaku odrezanu dobro osušenu kožu koju isporučim uz bizonske butove.

Mormoni ne plaćaju novcem ni grumenčićima zlata, koje virovi Providence veoma rijetko izbacaju u pijesak rječnih okuka.

– Ako si iole dobar strijelac, što će ti novac, Johnne Grantone, ovdje u zemljoradničkom i lovačkom raju?

To je bilo točno. Mnogobrojne mormonske gospe udruženim snagama kuhaju zdravo pivo, djevojke pletu vunene čarape od predje domaćih ovaca. Sino vi mojih poslodavaca timare divne konje od kojih će jedan rasni pastuh i jedna kobila postati moji. Da, momci mi ispeku na tihoj vatri i obavezno pile, dok s njihovim očevima brojim dopremljene kože i prenosim bizonske butove.

Što da još poželim. »To je više no što si zavrijedio, Johnne«, učini mi se da čujem glas moje stroge, drage majke, dok uz svoje ognjište u brvnari očekujem zasluženi san. Nije lako cijeli se dan šuljati uz rukavce rijeke za hirovitim bizonima.

»Recimo da je tako mama«, mrmljam sneno i buljim u košute dima što žure prema krovu štuc. »A, imam li se pravo nadati i vlastitom ranču za uzgoj konja od rasnog para što ga zarađujem loveći mormonima bizone?« »Na to mi pitanje tinjava vatra ne odgovara majčinim glasom«.

To je zato što nisam sasvim iskren u prisjećanjima na rodni dom u Oklahomi i naše seosko groblje s kojega me i u ovoj divljini prate brižne majčine oči. Ako zanemarimo onu vrbovu šibu, ta je sitna zapadnjačka ženica mom ocu očuvala dom četvrt stoljeća i odgojila dva sina prije mene i jednu kćer poslije mene, uz pomoć tihih riječi i značajnog pogleda.

Za naseobinu mormona ne veže me samo kupnja rasnih konja i unajmljena puška za bizone.

Annabelle Sue – tako zovu djevojku čedno-vražjih očiju boje lokvi uz vodoplavne obale Providence. Ona, a ne konji i budući ranč zadržavaju me u ovoj dolini. Svršetkom rata neudate djevojke na velikoj su cijeni, jer ih je u krajini mnogo manje od sazrelih ženika.

Nedostupna (meni) Annabelle Sue. Njen lik miješa mi se u glavi s majčinim dok mi dim gricka ionako suzne oči od znoja i baruta. To je eto. Nas Grantonove kao da je zakapario sam

vrag. Na časnu riječ. Barem muški dio obitelji. ^

Braća krstare zapadno od Plainsa. Najstariji Dick navodno je viđen dvije godine čak u San Francisku. Dojahao čovjek do Velike vode. Posljednje vijesti o Byronu stigle su u vezi s nekim razmiricama naših graničara s Meksikom. To su pričali vozaři poštanske kočije u Laramieju. Dakako, srednji je brat ustao u obranu Meksikanaca i nije mario što bi mu glava bila tri put sigurnija u odredima Teksašana. A najmlađi muški izdanak (ja) vrtim se uzvodno i nizvodno obalama Providence očekujući da će mi mormoni poslije obavljena posla dati i bisser naselja – Annabelle Sue.

Nisu li mi lijepo u početku sve objasnili? Uz prvu mjericu zobi za moje mršavice Nanny i Nelly i prvi vrč piva za moje suho i gladno grlo. Ovo jest mali raj ako se zadovoljim time da izbivam iz njihova naselja. Ne žele da me njihove žene i djeca gledaju s šestopucom o remenu i nožinom što mi visi na uzici oko vrata, a seže mi do pojasa. A žele me i zaštititi od vlastite zavisti (neženja sam, a u svakoj od njihovih brvnara puno je pregrađenih soba i ženskadije), pohote... Oni su narod za sebe u svetoj misiji stvaranja što je moguće većeg broja djece – novih mormona. Sekti imaju dati djecu njihove kćeri i njihovi sinovi a bez pomoći, kojekavih stranaca vičnih ubijanju.

Iz obzira prema lovačkom poslu koji smo sklopili, još me ne optužuju za grijehe poput opijanja, kartanja i pušenja.

Pristao sam na sve uvjete iz mormonskog ugovora. Bijah

tad gladan, s malo preostale municije. Nelly je hramala prednjom desnom a tri vrča piva koje su mi udijelili imala su približno djelovanje kao dvije čašice viskija. Tog dana nisam iza pritvorenih vrata brvnara zapazio lik Annabelle Sue...

Ugledao sam je tek kod dopreme druge pošiljke mesa i koža. Tad sam već bio debelo zagazio u taj ugovor djelom i riječi da ću posao obavljati sve dok za protuvrijednost od dva put po četiristo dolara ne otkupim one konje. Da su mi djevojku mojih sadašnjih snova odmah pokazali – tražio bih da se u naš ugovor unese i klauzula da se smijem upoznati s Annabelle Sue i udvarati joj se, pa neka ona odluči. Jesmo li u slobodnoj zemlji ili u nekom prijetvornom robovlasničkom gni jezdu Juga?

No, jesam li već rekao da su ti bradati biblijoljupci i vrsni trgovci. Najbolje adute zadržavaju u šaki.

John Granton dobar je da St. Joseph opskrbljuje bizonskim odrescima ali ne i dovoljno dobar da razgovara s nekom njihovom obitelji. Ne daju mi priliku da upoznam nekoga od očeva mnogobrojnih kćeri mormoskih (pa neka to i ne bude otac Annabelle Sue). Nekoga kome je kod kuće već dosadilo prekobrojno žensko nadmudri vanje pa bi siromašnom lovcu rado odstupio jednu od kćeri – za ženu. Ali, u raj se ne ulazi lako...

Čim se dovezem kolima, od bor za doček već je spreman. Očito ti ljudi imaju dobro razrađen sustav osmatranja i izvidanja. To im je jedina zaštita od

zalutalih stranaca kad se ne služe vatrenim oružjem nego se pouzdaju u tvrde brvnare i u krajnjem slučaju neke batine ili letve. Ipak, sve sam češće za svojih kratkih boravaka u St. Josephu vidao crvenokosu ljepoticu očiju modrih poput različka.

Mi Grantovi crnovlasi smo i izrasli kao divlja trava ili poput našeg starog – metar devedeset. Annabella Sue može me lako uočiti među svojim plavokosim narodom. Znam da će nam se negdje pogledi preplesti, kod suše, ili korala za ovce, možda pred njihovom vijećnicom gdje mi u hladu dvije topole serviraju pečeno pile. Zato se junačim na sve mile načine. Nosim mormonima bizonski but težak poput vreće ječma od kola do suše u kojoj mesari dijele meso, osam puta bez predaha. Trebam, međutim, priznati i to da mještani kojima je dopušteno da sa mnom prozbore nešto što je uvijek uz vjetar od mene. Tako je to, jahanje na sapima Nelly ili Nanny i plaženje kroz muljave gustiše za bizonima, pa guljenje ubijenih gromada dugih dva i pol metra, a koža im je debela pol palca, sve to ne pogoduje mojoj toaleti. Takav je to posao. No, bolji od sječe borova gore u Wyomingu.

– Braća i ja odlučili smo da danas ostanete preko noći u St. Josephu. – kaže mi iznenada te subote šef sela.

– A čemu imam zahvaliti na tolikom gostoprimstvu?

– Ne budite zajedljivi, lovče. Brat Brian dojahao je iz North Plattea...

Kakva šteta, mislim, što nisam ja bio ondje umjesto njega.

– A taj brat Brian da, prevrće svako jutro na poljani kod okuke rijeke one na kolcima razapete i nategnute bizonske kože. Ako to ne činim dva put na dan, ljuti roj muha i njihova jajašca i crvi prijetu mi uništenjem mog lovačkog posla.

... – I brat Brian donio je za selo sapun.

– Pa?

– Pa, ništa. Odlučili smo kako je vrijeme da se okupate kao poštteni bijelac i kršćanin. Jer, ovako ne miriše ni zadnji Dakota Indijanac.

Na časnu riječ, ruka mi mimo moje volje kreće niz dršku revolvera. Uočili su to i mormoni.

– Bez uvrede John Granton. Sapun vam nećemo naplatiti a mladi Samuel vašeg je uzrasta i ponudio se da vam daruje čistu košulju.

Pristajem na kupanje u velikom drvenom koritu s još trojicom najprikladnijih mormonapovrtlara. Ostali (na redu za kupanje) lože iza staje pod dva kotla velike vatre.

– A kad se kupaju žene? – pitam momka koji mi dariva gotovo novu košulju a uzima moju olojenu, nagorjelu i krpljenu.

– Žene? Ah, one. Njihov je red petkom. Tada ni ne dolazite u naselje.

Samuel je određen da zbog mene iznimno spava na štaglju. Čuvao me da onako ispunjen pivom i kokošjim mesom (i okupan) ne počnem kakve nepodopštine po selu.

Cinilo mi se, usred snova, kako, o djevojačkoj plamenoj kosi i očima boje različka, da me nešto ili netko uznemiruje tako da snen povlačim kolt.

– Ne! Ne moj, to sam ja. – Samuel se ukočio nad mojom facom.

Zora će, Mr. Granton, a ja ti još nisam... i momak mi gura presavijeni papirić.

– Ne bih to smio činiti. Da to saznaju oci u vijeću mislim da bi me prognali iz naselja. Tad bih morao s vama ubijati zvijeri i ljude i tako zarađivati za život. Ali, ona vam to šalje a ja sam joj brat...

– ???

– Ne znam je si li je uopće zapazio, lovče. Nije baš vrijedna i naša majka kaže da su joj kukovi uski pa neće bratovštini donijeti mnogo mojih budućih nećaka. Ali sestra mi je i vas, hoću da kažem – tebe – to možda neće smetati...

– Znam, momče. Tvoja je sestra Annabelle Sue – hrabro sam to izrekao i spremio revolver. A tad, tad je došao red na mene i moje zamuckivanje. Sunce je zarudjelo nebo na istoku kad sam Samuelu uspio objasniti što me muči. Do ove jutarnje zgođe nisam mislio kako momak iz farmerske obitelji, vičan stoci, konjima, koji zna što će sa svojim oružjem, pa kartama i novcem, mora posjedovati još nekakvo obrazovanje. Iskreno priznajem: do ovog jutra nitko od mene i nije tražio da znam čitati.

– A jesi li ti, brate Samuel, vičan čitanju?

– Aha.

– Možda si sinoć, dok si me vodio u štagalj, već bacio pogled na to pisamce...

Samuel uvrijeđeno skuplja usne. Zar ja ne znam da jedan brat ne smije čitati pismo starije sestre napisano strancu.

– Molim te, sad ga pročitaj za mene – tumačim mladom bratu prekrasne sestre svoju neukost.

– O.K. – reče Samuel i razmota list namijenjen malovrijednom lovcu Johnu Grantonu – meni. Netom mu oči krenuše redovima što ih je perom i crnilom Annabelle Sue namijenila meni, zacrveni se poput onih ruža u lijehama mormonskih žena.

Ne. On to ne može čitati. Pogotovu ne strancu i naglas...

Spremam prvo pismo u svom životu u džep čiste košulje i navlačim kožni haljetak.

– Jedino ti, lovče, mogu reći to da sestra o tebi ne misli ništa, hm, loše.

– I to je nešto, mladiću.

– Da, i Sue, hoću reći Miss Annabelle Sue mnogo očekuje od vas, od tebe...

Jesam li mogao krenuti sret-niji natrag u svoje lovište? Pog-nah Nanny i Nelly tako glasnim povicima kao da ne krećem iz pospanog St. Josepha nego ih tjeram usred topovske bitke da naš top izvuku na novi položaj.

Ipak dovoljno dugo jašem ovim svijetom da znam kako nevolja nerijetko ide pod ruku s velikom srećom.

Na dolinu uz obale Providen-ce nevolja se sručila u obliku divlje družbe kauboja, naših susjeda. Vraga, mojih... Susjedi su mojoj lovačkoj kolibi gladne lisice i poneki ostarjeli kojot kojega njegova subrača potjeraju s lešine nekoga od bizona što sam ih oderaо. Uz pomoć koluture i mazgi navlačim bizonske butove pod krošnju hrasta da

se meso za mormone ocijedi, a to draži sitne proždrljivce.

Vlasnik ranča Bannister sjeverni je susjed mormonima. Čuo sam priču kako taj čovo želi da ga se zove kapetan Bannister i još da želi gajiti dugoroga goveda u ovoj dolini bizona. Nije me se to ticalo jer znam da će veliko bizonsko stado najuriti goveda kapetana Bannistera zajedno s njegovim unajmljenim kravarima čim se pojave nizvodno od mjesta do kojega je Providence običan brdski potok.

Čupavi žderavci djevičanske trave uz obale plitke Providence nisu kanili odavde seliti čak ni po cijenu danka što ga među njima ubire moja puška za bizone. Stado od kakvih deset tisuća grla s jedne svoje strane opskrbljuje kožom i mesom mormone a s drugog boka poneku tihu indijansku obitelj.

Iz smjera okuke rijeke i moje kolibe današnje jutro ori se od grmljavine pušaka koje prepoznajem po reskom odjeku kao henrijevke. Čujemo mazge i ja potmuli pa sve glasniji topot bizona u divljem trku. Ta grmljavina prekriva zvuke pucnjave. Stado se preko rijeke sjurilo na njenu šumovitu lijevu obalu i raspršilo ondje.

Nanny i Nelly same su stale kad su nas opkolili momci na vižlastim konjima. Iza te surove skupine vidim u oblacima prašine desetke bizonskih lešina.

— Jeste li se lijepo zabavili?

— Jesmo. A kamo ćeš ti, mormonski brate?

Dugocijevnju dalekometku, koja na ovoj blizini u živomu mesu stvara ljevkastu rupetinu za dvije muške šake pomičem u

krilu prema grudima predvođnika tih stočara s ranča Bannister.

— U svoju kolibu, ako mene pitate...

Kažu mi momci sa strane da ne budem drzak ali im predradnik zapovjedi da zavežu i priznaje svoju zabunu.

— Oprosti, stranče. Ti ne nalikuješ na mormona. Znam, ti si onaj lovac ovdje uz rijeku. Tjerajući tu gomilu čupavaca pregazili smo neke tvoje kože iskolčene pokraj kolibe.

Tip mi želi laskati i tvrdi da nemam baš malo koža ondje na suncu, računajući na to da lovim jednom puškom.

— Ja sam Roger, lovče. Predradnik sam na imanju kapetana Bannistera. Danas smo ti uvelike pomogli, ha-ha-ha. Imaš koliko ti srce želi strvina za guljenje a nisi potrošio ni metka. Sad nož u ruke i radi. Poslu ti je kratak vijek...

— Je li? Ne bih rekao. Ovo je stanište bizona i unatoč ovoj vašoj današnjoj djetinjariji, bizoni ostaju. Potrebni su i Dakotama i mormonima, s kojima Dakote žive u miru. A i meni. Ja naime, gospodo, živim od prodaje bizona.

— Da momka poučimo kako se trguje, šefe? — tako me izaziva neki pjegavko no ja nišam dalekometke ne odmičem s njihova predradnika. Taj Roger postao je nervozan.

— Žalim slučaj, lovče. Naše je stado u toku zime gotovo udvostručeno i treba nam više trave i više vode. Bizoni smetaju našim govedima na putu do pašnjaka i zato moraju iz ove doline pa baš da u njih ispucamo kvintal municije. Ti budi pame-

tan, znaš da govedo ne može pasti uz bizona.

– Ima i drugih dolina. Uokolo, iza svakog prijevoja teče nekakav potok ili rijeka poput Providence.

– Lijepo. Tad ti i mormoni i bizoni selite onamo. Kapetan Bannister načinio je ranč na početku doline i sad mu treba cijela. Više ti nemamo što reći. Pametnome dovoljno. Oderi puna kola koža dok se te crkotine nisu usmrdile, okreni tu svoju kljusad i nestani. Kad sutra zorom dojašem na pojilišta, malo dalje od ovog mjesta, teško ću objasniti svojim momcima u što da pucaju, a što poštede. Gazda im je naredio da pucaju u sve što miče. Mogli bi te u gužvi zamijeniti s tim tvojim kolima za kakva bizona, ha-ha-ha.

– To bi se i meni moglo dogoditi, gospodo.

– Čuj me, lovče: gazda plaća mene i još četrnaestoricu tvrdih momaka među ostalim i zato da dolinu očistimo za potrebe njegova ranča! Temeljito da je očistimo od svega što smeta njemu i njegovoj stoci. Rekao sam ti što mi je naredeno.

– Ja nemam tako visok čin kao vaš gazda. Bio sam samo kaplar. Zovem se John Granton i prehranjujem se prodajom bizona kao i vaš kapetan prodajom krava. Različiti su nam samo ukusi, a ciljevi slični. Dok ljudi u St. Josephu plaćaju kožu i meso bizona – ta su mi čupava goveda dobrodošla. Ali, ne ovako, masakrirana. Trebam ih živu da bi ih ubijao po svojoj volji. Pri tom da znate, Roger, međaši vašeg ranča ne sežu ovamo. Ovdje sam ja udario svoj znak.

– Gubimo vrijeme, ljudi. Ako imaš petlje, pričekaj nas sutra pa ćemo ti pokazati dokle seže ranč Bannister!

Tako smo se rastali.

Sutradan je u jutarnjoj omaglici pao prvi mužjak bizona i jedan njihov konj. Od moje dalekometke. Ne volim ubijati konje, no neki je put to nužno. Jahač je prošao s uganućem noge, jer jadna je životinja pod njim uginula i srušila se na svog jahača.

Osuli su ubitačnu vatru prema meni tako da sam bio sretan što noću nisam ljenčario. Na čuđenje bizonskih ženki i teladi, marljivo sam po mjesečini kopao veliko busenje za grudobran.

Uzvratio sam opet na silu silom. Pokupili su svoja dva ranjenika, ostavili tri konjske lešine i zaboravili na bizone. Dalekometka je nepogrešiva i na 300 metara, tako da ljudi onog kapetana Bannistera nisu uspjeli razgledati moje uporište...

Nelly i Nanny frktanjem me upozoravaju da prestanemo derati jednoga danas ubijenog bizona. Bio sam ga rasporio po truhu i ne obazirući se na vrane ogulio jednu stranu od rebara. Svaka dva pedlja zabijam kuke u kožu a za njih su remenjem privezane mazge. Na moj povik njih dvije povuku kožu a ja помаžem nožinom. Guljenje bi išlo brzo da svaki čas ne moram brusiti nož.

Sad se jogune. Imaju i zašto. Uznemiruje ih stup dima koji se vije iznad našeg staništa. Bannisterova družba potpalila nam je zajedničku kolibu.

To sam i predvidio pa sam noćas prikrpio kola i svoju siro-

mašnu opremu u guštiku bliže rijeci.

Nisam uspio procijeniti veličinu gramzivosti onog kapetana Bannistera i njegovu bezobzirnost u izvođenju planova. Poručio mi je po svojim jahačima da će preuzeti ovu dolinu i dio rijeke Providence. I nije se šalio...

Konjanika u punom trku prepoznao sam kao Samuela.

— I kod tebe je zgarište, lovče? — pita me zadihani, oprljen i garav, ali čitav.

— Došli su u St. Joseph prekriveni prašinom i s rupcima na licu da ih nitko ne prepozna. Zasad su zapalili samo staju i vijećnicu, a jednoga našeg brata koji je neoprezno htio spriječiti palikuće sahraniti ćemo noćas. Eto, tako je u nas i vijeće naših starih poručuje ti da ne navlačiš više gnjev tih ljudi novim otporom. Otidi u miru. Ne čekaj sutrašnji dan. Na odlasku će ti braća dati one konje. Gотовo si ih zaradio...

— A dolina? St. Joseph, bizoni? Sve to također namjeravate napola darovati onom kapetanu Bannisteru.

— Ja, ne. Moji. Mi se ne borimo. Živimo i radimo u miru s prirodom i ljudima. Ti si ovdje sam, John Granton. Njih dvadeset na tebe jednoga. Ubit će te. Jesu li krdo bizona i ova mala dolina vrijedni tvoje glave?

Podsjećam ga na to kako je njegova starija sestra napisala u pismu da mnogo očekuje od mene. A ni Bannisterovih ljudi nema baš dvadeset. Neki leže ranjeni.

— Annabelle Sue? Da. Samo nitko među nama ne želi da i tebe pokopa kao jednoga našeg

brata. Što ćeš mojoj sestri mrštav, shvati, čovče.

— Ne znam što ću joj i živ. Nisam mormon i ona ne smije...

— U vijeću mi ne bi oprostili, ali ja ću prvi put prekršiti naše zakone. Eto, odjašeš li noćas u miru, sutra kad budeš prolazio na mazgi kraj St. Josepha — Annabelle Sue će ti predati tvoja dva konja. Svoje glava je, pa će možda i htjeti pobjeći od kuće s tobom.

— Čuj, Samuel. Recimo da si ti djevojka... Što se ljutiš, samo zamisli takvu mogućnost. Bi li ostavio braću, svoje pleme i pobjegao sa strancem koji također bježi svijetom zbog bilo čije prijetnje? Neće li takav čovjek uskoro bježati i od svoje sjene...

— Kapetan Bannister nije bilo tko. Na njegov mig diže se dvadeset pušaka...

— Vi mormoni nevični ste oružju. Dvadeset pušaka, kažeš? To je mnogo i malo — ovisi o cilju u koji su uperene. Oprezno sad odjaši, Samuel, i ne dopusti da se tvog konja čuje čak na onu obalu Providence. Možda me uhode Bannisterovi ljudi...

Zaista, što može jedan momak s revolverom i jedna puška protiv petnaestak izvrsno naoružanih jahača? Mogao bi posmicati nekolicinu ali u bliskoj borbi, i to bi mu bio kraj.

Noću sam obavio gadan posao bez pomoći Nelly i Nanny. Posao tragova kojega se, preživim li sutrašnji dan, neću otarasiti tjednima...

Razdanilo se i sunce je zapeklo po običaju u dolini Providence. Unatoč rupcu preko nosa dvaput sam povraćao zbog

smrada. No, to je uzбудilo samo lijenu vranu iznad mene.

Bannisterov čopor približava se oprezno. Tako sam i mislio da će učiniti. Ne potcjenjuju lovca koji je jučer lijepo obratio svoju divljač.

Jahači tjeraju konje hodom da ne preplaše bizone koji pasu blizu mene. Lijepo vidim: njihov predradnik i do njega neki elegantni momak u dugomu crnom jahaćem kaputu ogledaju se na sve strane, a henrijevke su položili konjima preko grive. Više se nema što razgovarati, jučer i prekjučer još su bili dani razgovora. A što oni vide iz svog sedla?

Bistru Providence kako teče među tamnosmeđom sporo pokretnom rijekom bizona. Neka goveda spustila goleme runjave glave i uz topole preživaju sinoćnju ispašu. Gotovo usred ove udolice lešina je bizonamužjaka koja zaudara tako da je njegovi rodaci zaobilaze. To je onaj bizon kojega su kauboји jučer ustrijelili. Nisam ga ogulio. Noćas sam iz leša uklonio utrobu i koliko sam god više mogao krvi. Sad nepomično ležim u tom strašnom oklopu rebara i kože.

Kundak puške za bizone podbočio sam tako da mi prorez na koži posluži kao puškarnica. Dalekometka će mi zatrebati na kraju ovog lova.

— Pa, momci, vrijeme je da počnemo. Što kažete, kapetane?

— Ne vidim onog lovca...

— Potpalili smo mu jazbinu pa se opametio. Poslao sam dvojicu naših u izvide. Nema u blizini ni mazgi ni njega. Našli su samo kola. Momak smatra da će brže umaći jašući svoje

rage. A one bradate mormonske babe uvjerali smo da bizon-ske strvine mogu dobiti i od nas! Besplatno. Ha-ha-ha.

— Dobro, ljudi. Sad — na bizonu. Nišajte pomno i svakom čupavcu kuglu pod lijevu plećku. Naprijed za Providence! Dolina je naša!

— Nije — mumljam kroz okrvavljeni rubac.

Na prvi pucanj njihove puške oglasio sam se i ja pod tako reći gubicama njihovih konja, iz bizonove utrobe. Prvi hitac iz kolta ruši iz gizdavog sedla nesuđenog gospodara Providence. Uspijevam masnim prstima ponovo napuniti bubanj i otvaram vatru a zabezegnuta razbojnička družina nipošto da otkrije kako sam ja među njima. U bijegu ih prati moja dalekometka i hroptaj njihovih konja. Tomu nisam kriv. Morao sam brzo i točno gadati u jahače, osobito kad su se dosjetili jadu i pokušali me pregaziti u ovom kožnom skrovištu. Osmorica su tad odjahala...

Nelly cijelim putem protestira zbog mog mirisa a Nanny se tako prestrašila mog izgleda da je nakon bijega Bannisterovih jahača također radije pobjegla za bizonima.

U St. Josephu na život podsjećaju jedino kokoši pred kućama i dva zalutala janjeta.

— Hej! Vraćam vam pušku!
— hitac iz dalekometke izazvao je u brvnarama komešanje. Tad se vrata na jednoj s treskom otvaraju i Annabelle Sue istrčava pred moju mazgu. Gleda me bez glasa a užas gasi plavetnilo u njenim očima. Gleda me ukočenim pogledom od mojih čizama do slijepljene kose. Kao da

i sâm ne znam kako baš ne izgledam izvanredno.

Vrisak koji nije uspjela prigušiti namamio je i ostale.

— Slušajte me svi! Ranč Bannister ne postoji više. Rasformiran je jamačno dok sam jahao k vama. Njegov bivši vlasnik i njegovih šest jahača zauvijek će u onom dijelu doline biti vaši susjedi. Molim vas, pokopajte ih. To mi dugujete. Živih se također ne plašite, nema ih tko

plaćati da istrijebe bizone. Da, vijeće St. Josepha duguje mi još nešto. Dva kotla vrele vode i dva sapuna. Kad se operem, želim upoznati oca Miss Anabelle Sue.

— Možeš to i prije kupanja, John Granton. Ovaj je čovjek moj otac! — Dok sam govorio svojim poslodavcima, crvenokosa je shvatila da nisam ranjen i sasvim se dobro pribrala za neiskusnu djevojku.

U PRIPREMI:

Jay Hayden:
DUGI POVRATAK

AKO
VOLITE STRIP,
ONDA JE TO...

